

UNIwersytet Warszawski
Wydział Nauk Ekonomicznych

Wspólne polityki UE

Wspólna polityka handlowa. Podstawy teoretyczne i założenia

Katarzyna Śledziwska

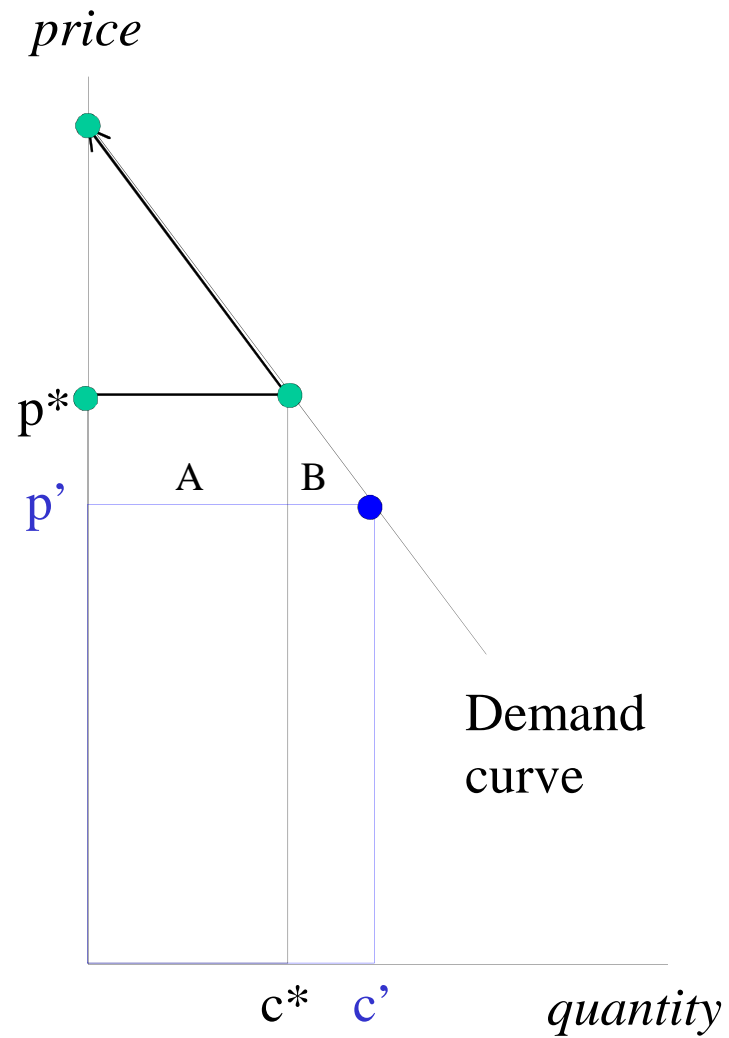
k.sledziwska@uw.edu.pl

www.wne.uw.edu.pl/~sledziwska

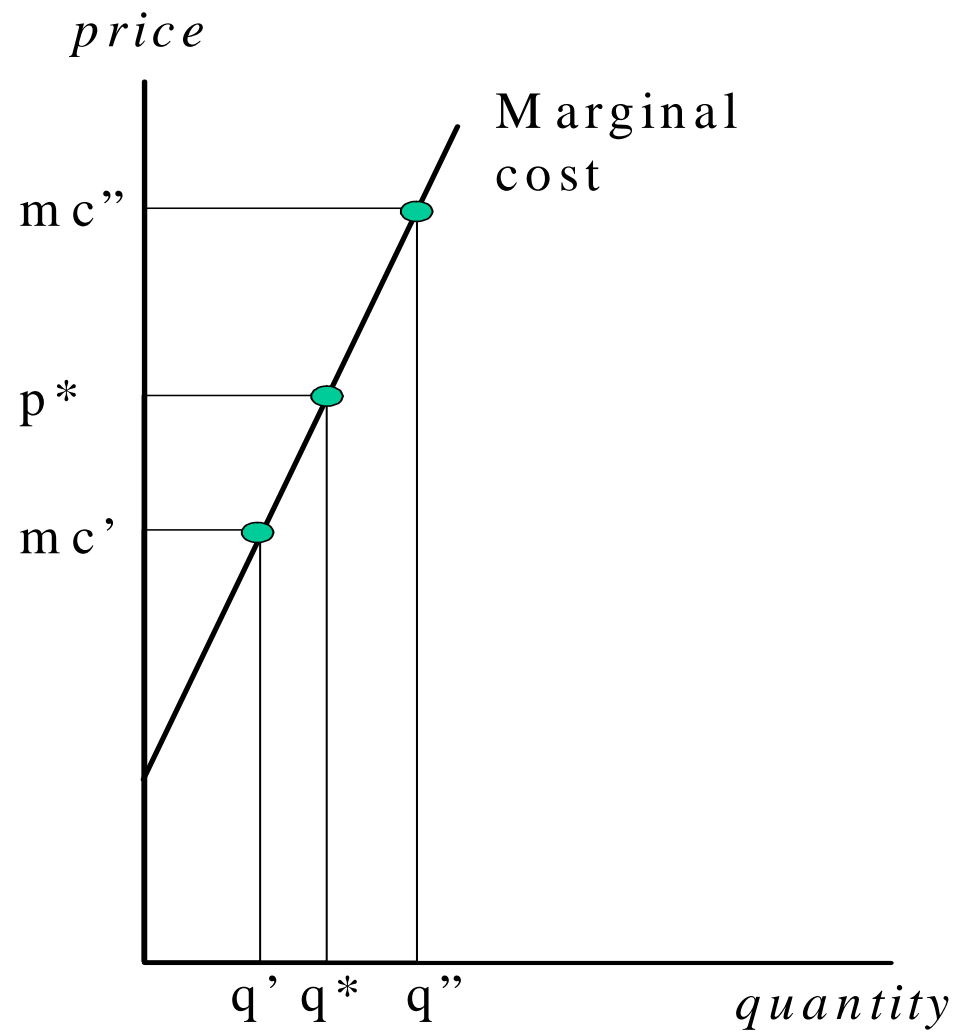
Plan wykładu

- *Analiza efektów strefy wolnego handlu i unii celnej na diagramie MSMD*
- Wspólna polityka handlowa UE: znaczenie UE w handlu światowym
- WPH. Historia, podstawy traktatowe
- Instrumenty WPH
- WPH a umowy handlowe

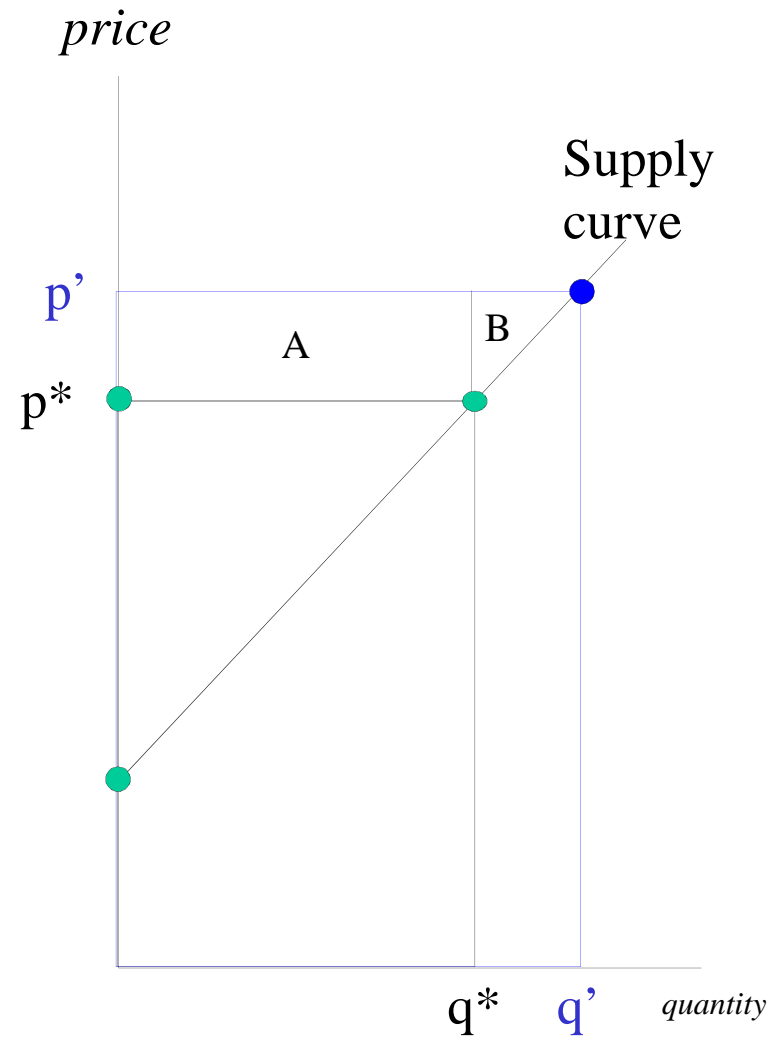
Nadwyżka konsumenta

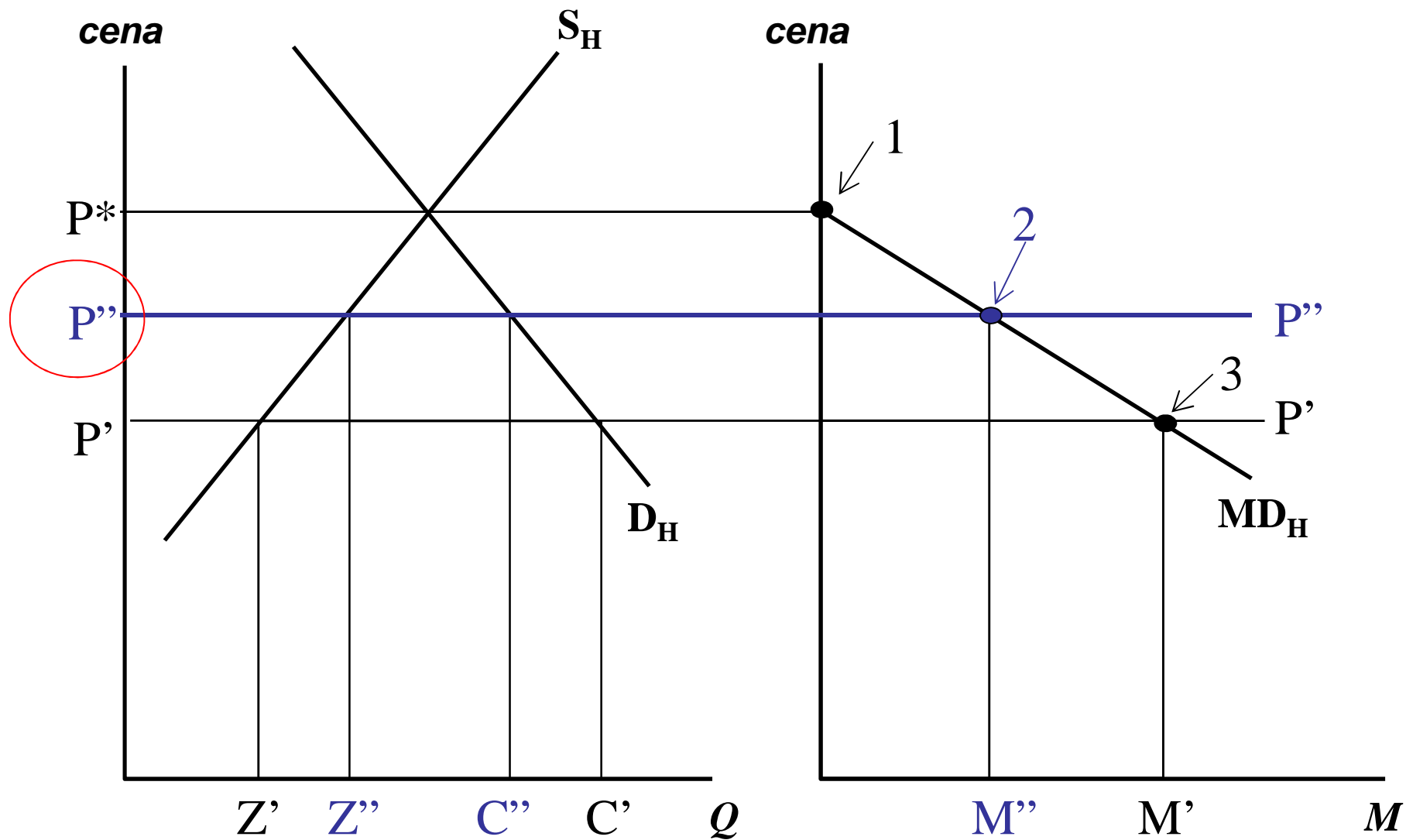
Krzywa podaży

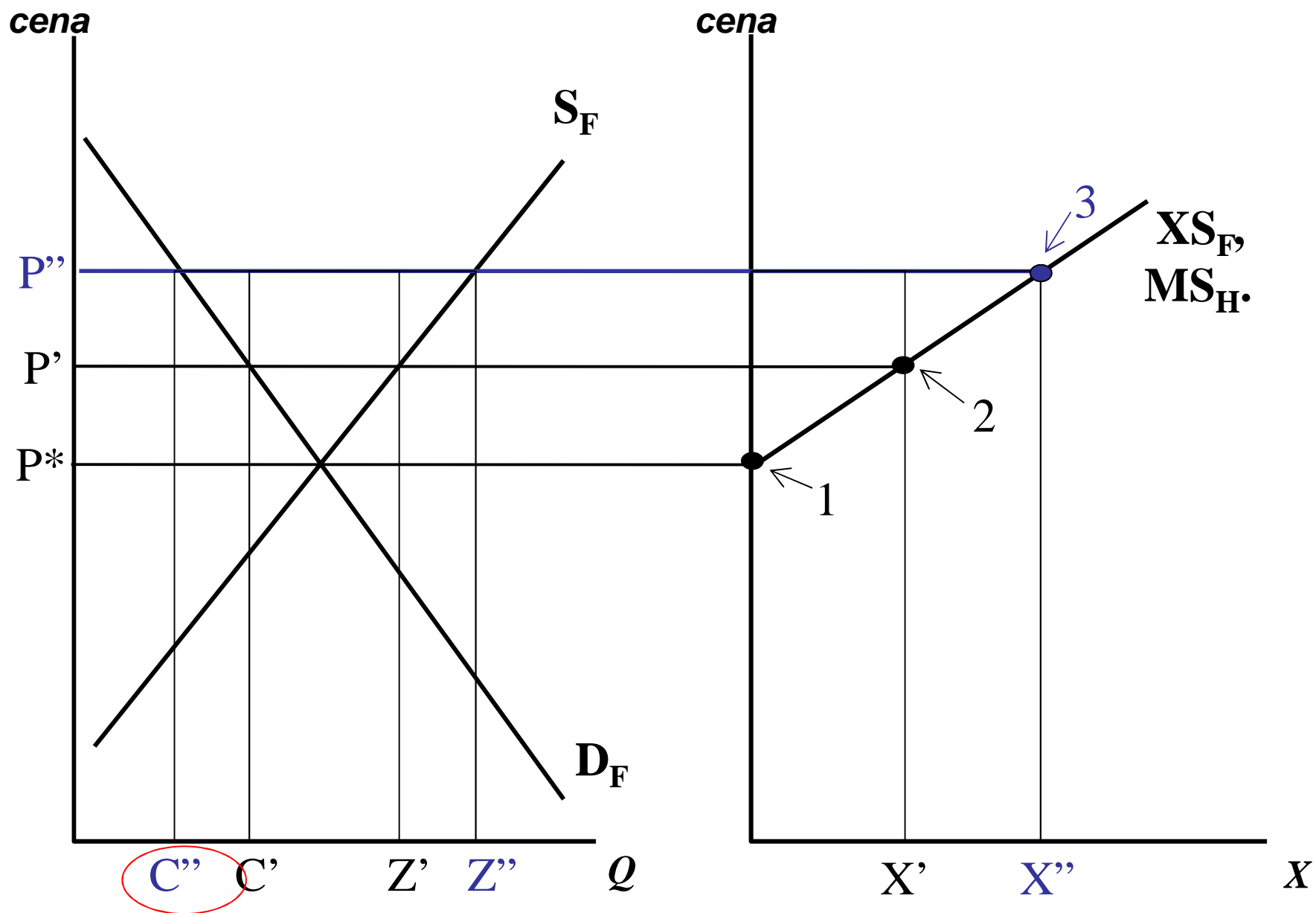
Nadwyżka producenta

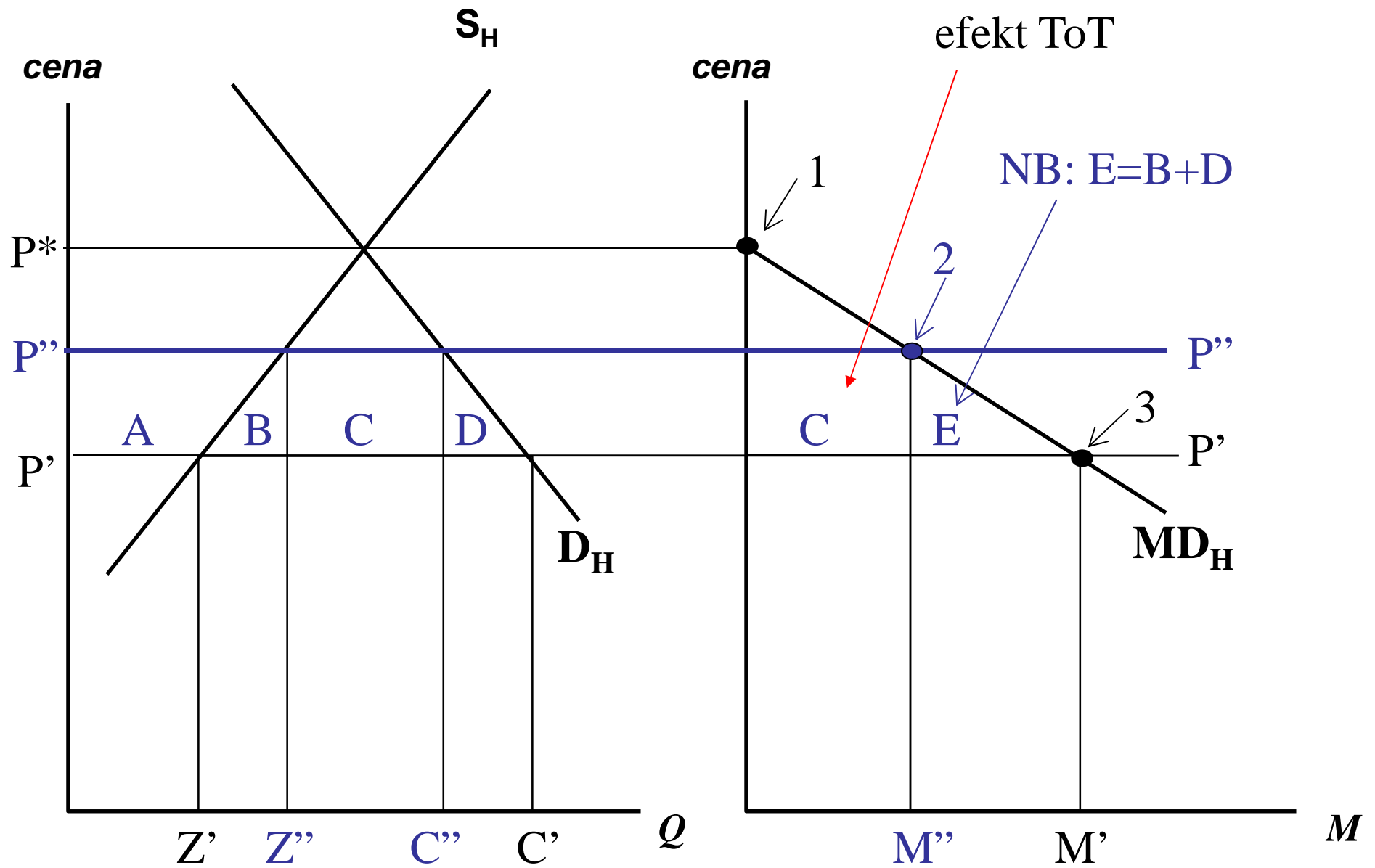
Krzywa popytu na import (MD)

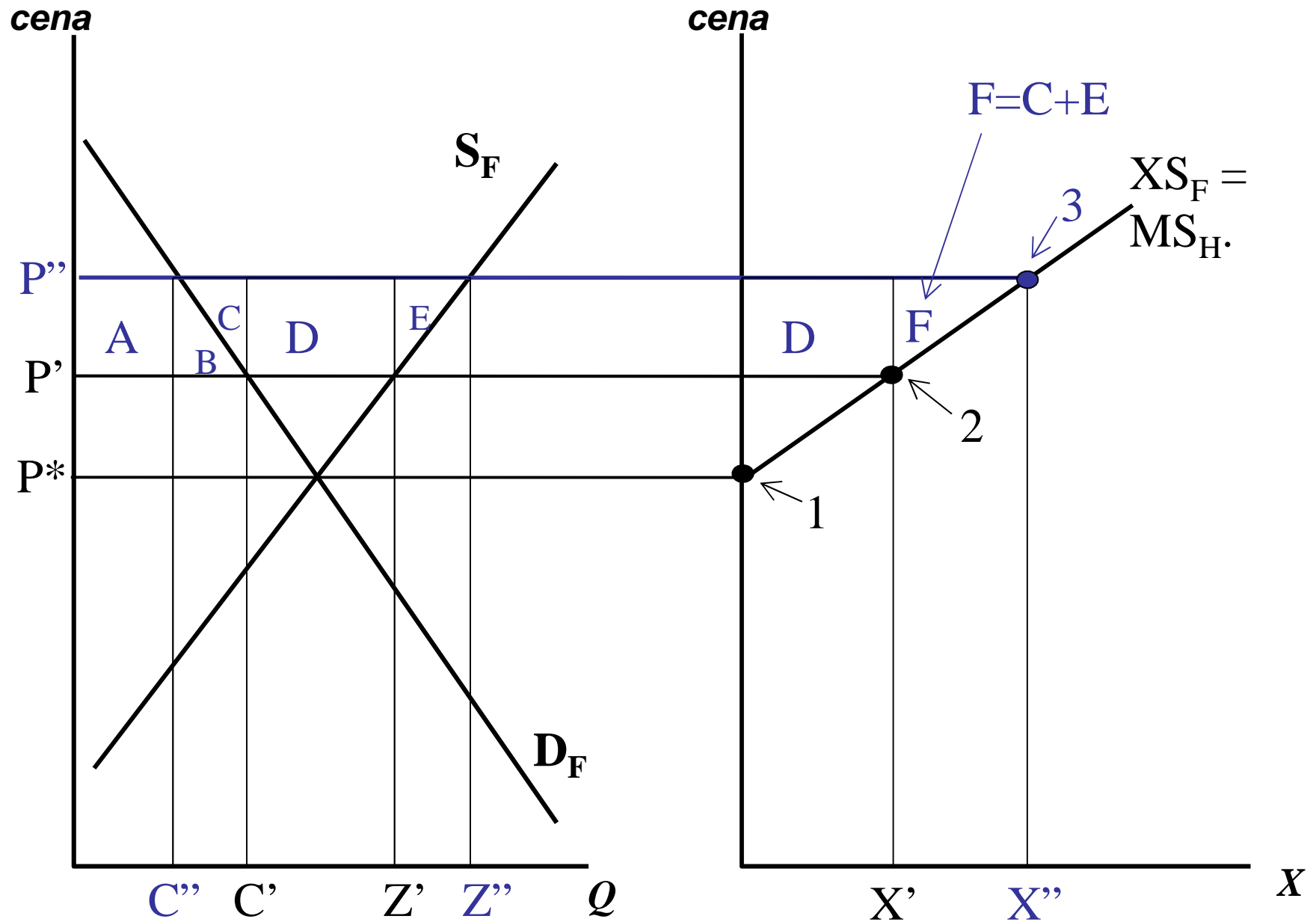
Krzywa podaży importu (MS)

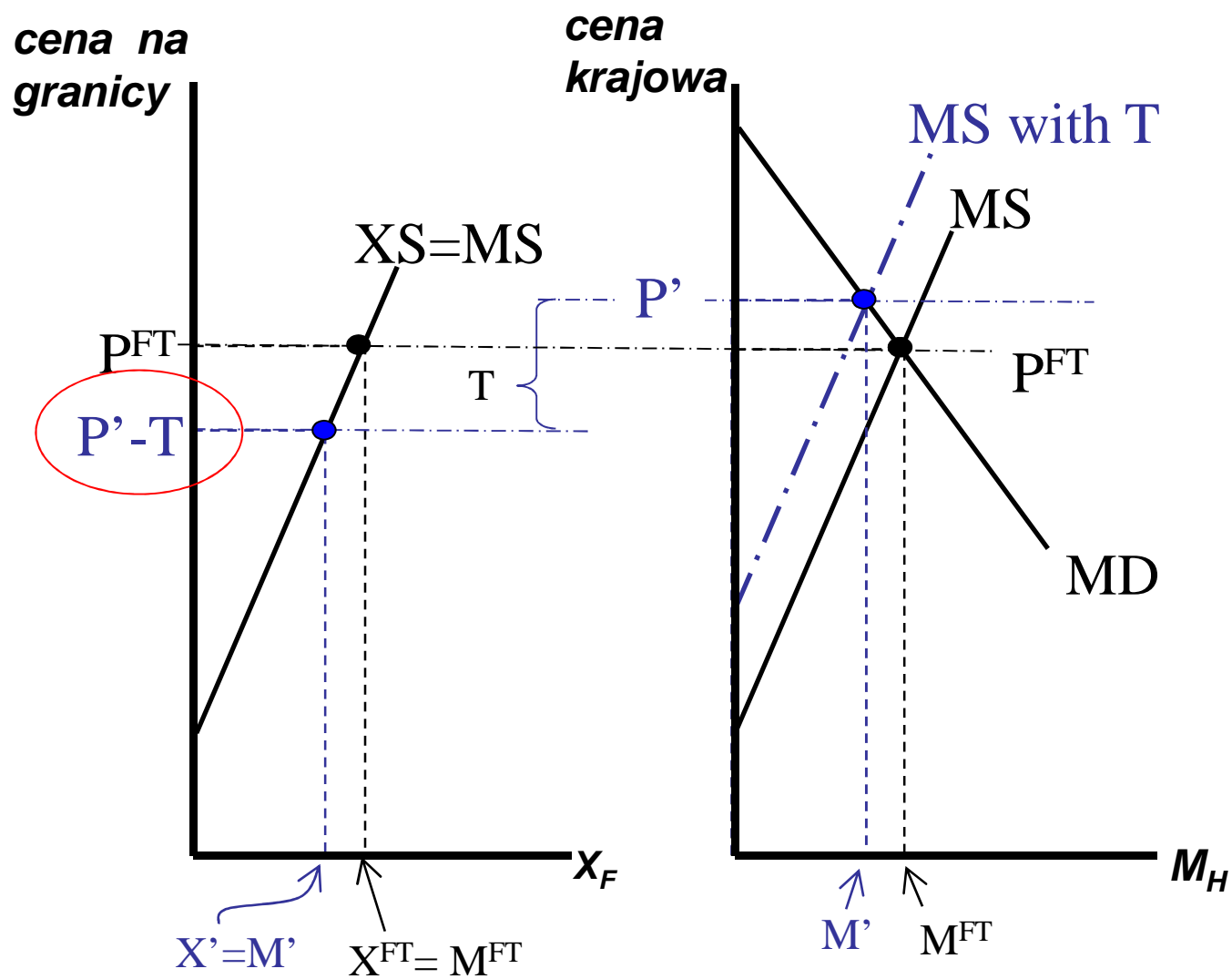
Dobrobyt i krzywa popytu na import

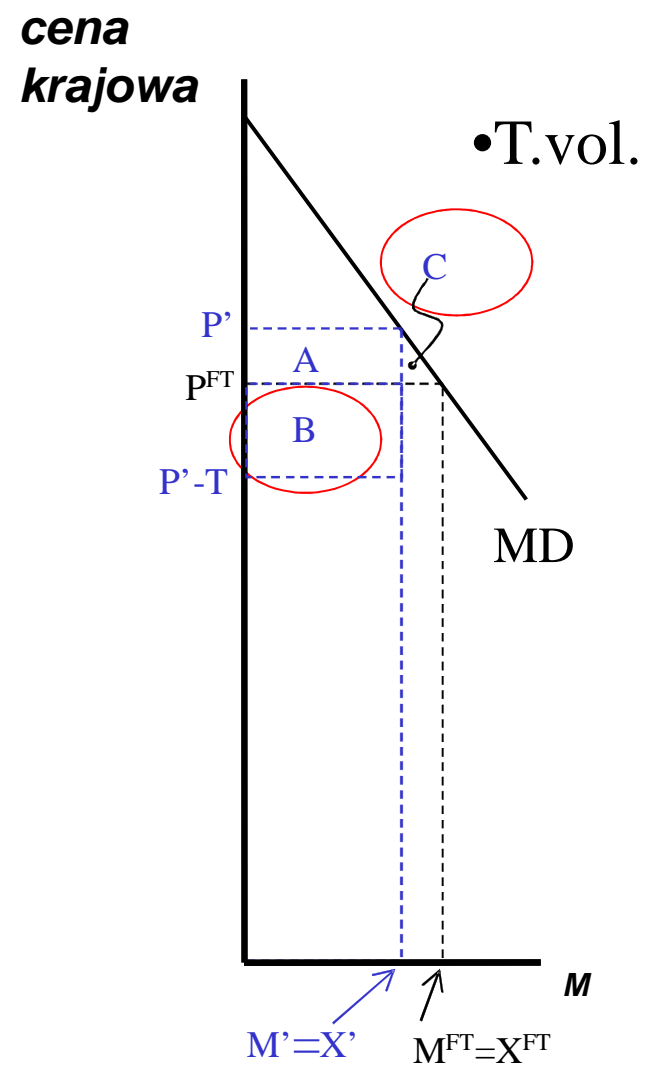
Dobrobyt i krzywa podaży eksportu

MFN (KNU) analiza ceł

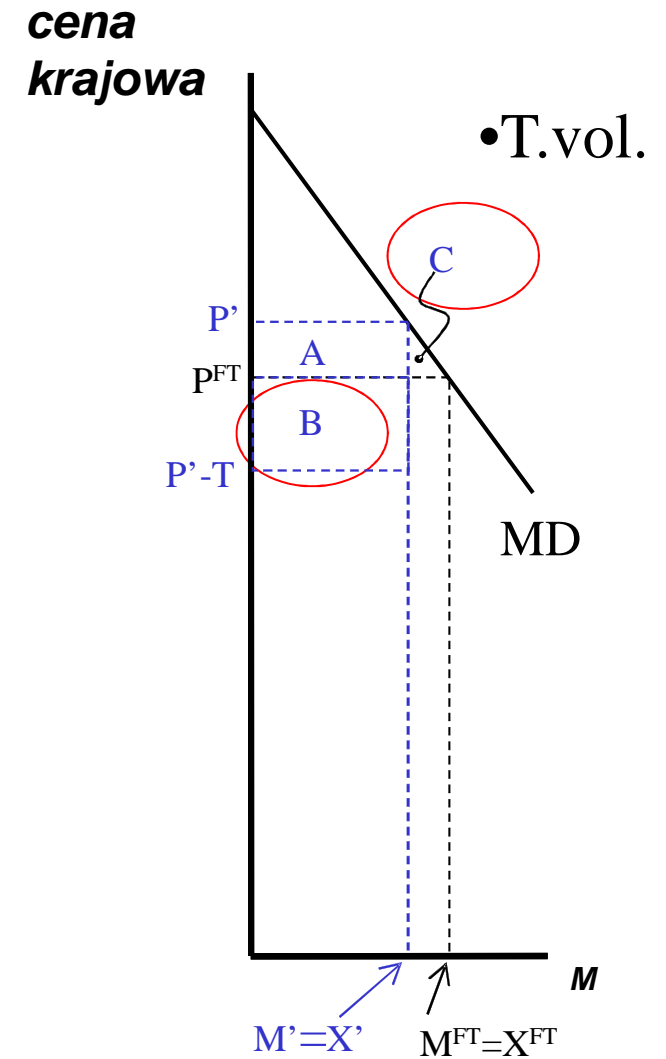

Efekty dobrobytowe: Home

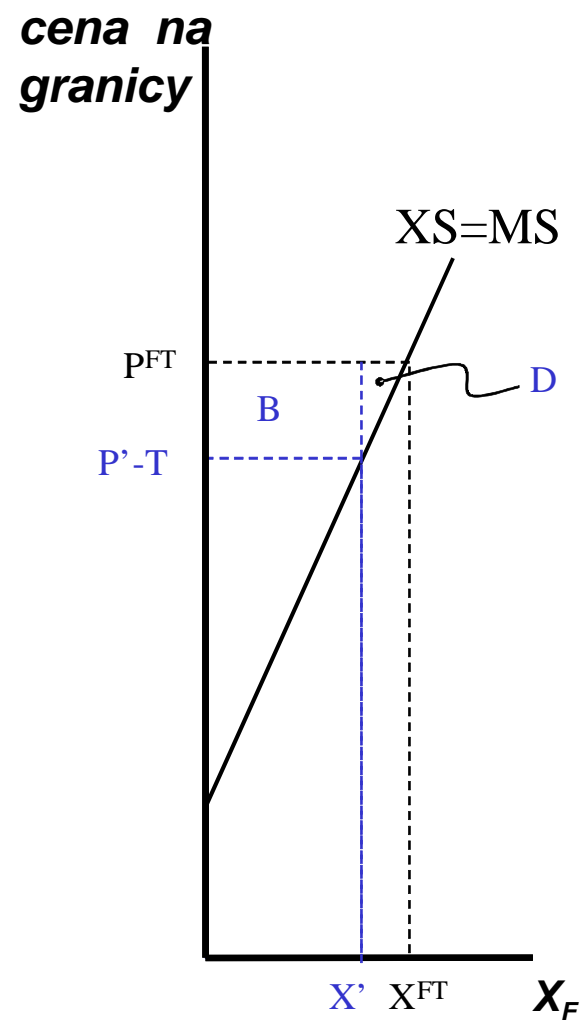

Efekty dobrobytowe: Home

- Spadek importu - strata C
 - (Efekt – wielkość handlu)
- Spadek border price – zysk, obszar B
 - (Border price effect)
- Efekt netto = $-C+B$
- Alternatywnie:
 - Zmiana nadwyżki konsumenta $-(A+C)$.
 - Wzrost dochodów z ceł $+A+B$.
 - Efekt netto $B-C$

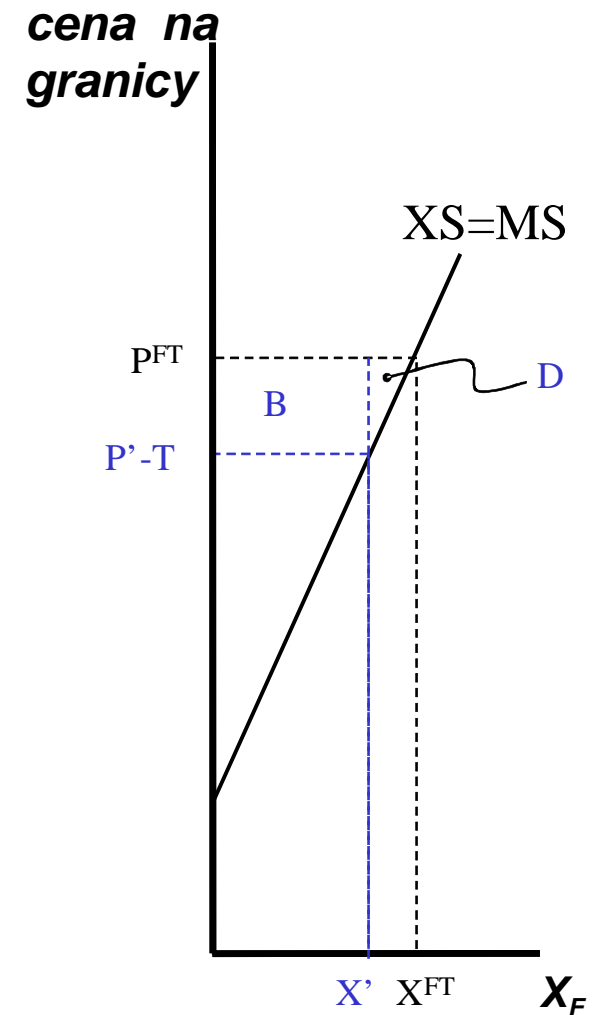

Efekty dobrobytowe: Zagranica

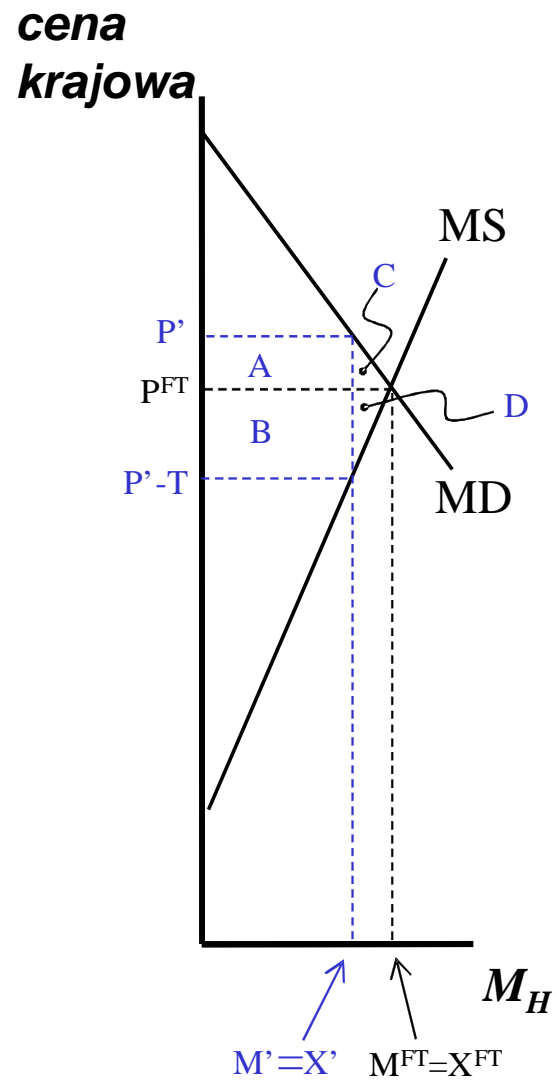

Efekty dobrobytowe: Zagranica

- Spadek eksportu, -D
 - (Trade volume effect)
- Spadek border price creates loss equal to area -B
 - (Border price effect, ToT effect)
- Efekt netto = -D-B
- Alternatywnie:
 - Zmiany w nadwyżkach prywatnych (konsument plus producent) -D-B

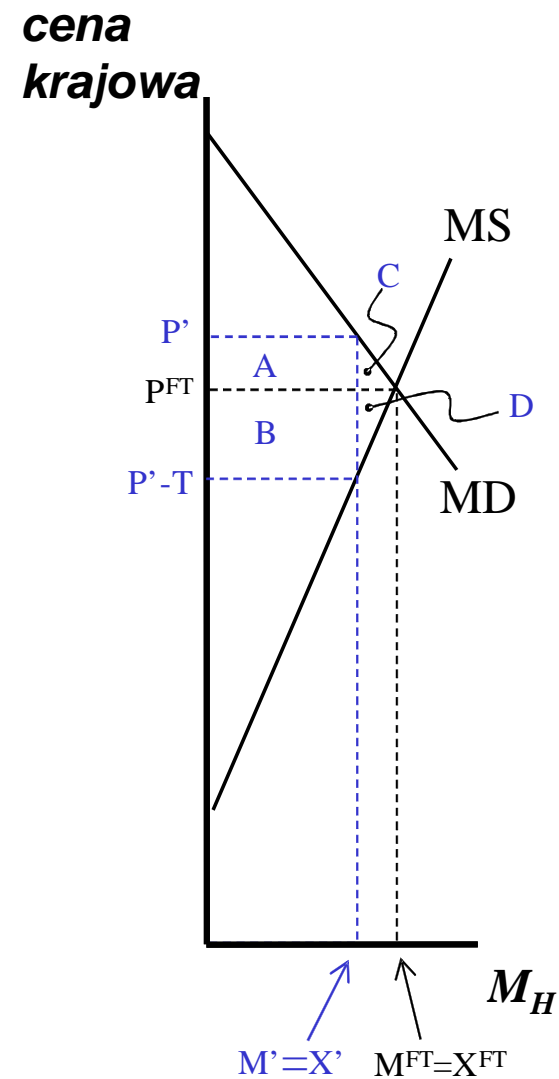

Efekty dobrobytowe razem

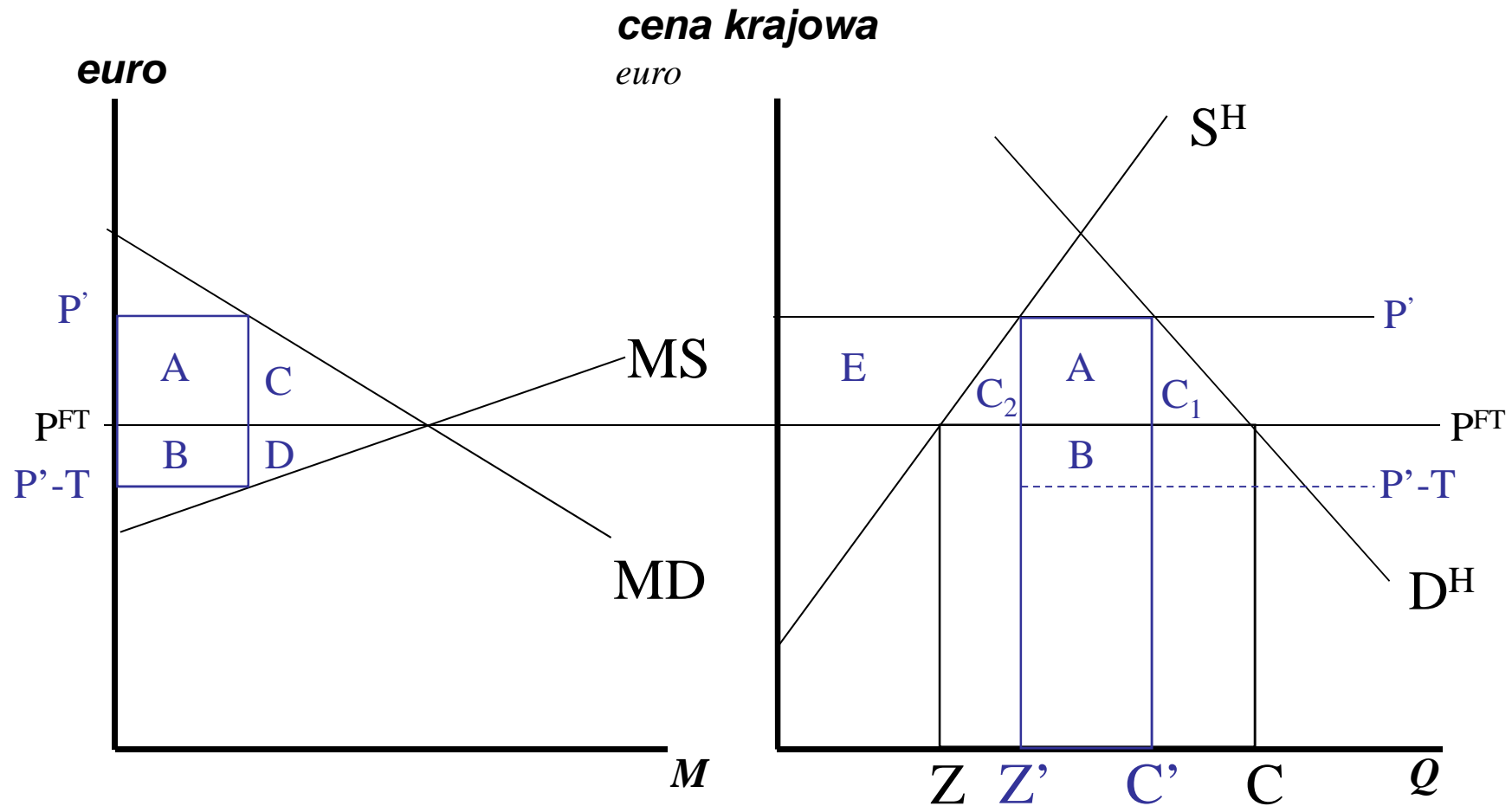
Efekty dobrobytowe razem

- Kraj $-C+B$
- Zagranica $-D-B$
- Świat $-D-C$
- Kraj $(-C+B > 0)$ korzysta gdyż zagraniczni partnerzy pokrywają częściowo koszty cła (B).

Konsekwencje dystrybucyjne

- Krajowi konsumenci tracą $E+C_2+A+C_1$; Krajowi producenci zyskują E , Krajowe dochody z cła $A+B$
 - Netto zmiany = $B-C_2+-C_1$ (równe $B-C$ po lewej)

Dyskryminacyjna liberalizacja

- Analiza dyskryminacyjnych układów handlowych wymaga
 - Przynajmniej 3 krajów
 - Przynajmniej 2 integrujących się
 - Przynajmniej jednego wyłączonego
 - Możliwości analizy nie tylko w kraju ale również świata
- Diagram MD-MS – dwa źródła importu

Równowaga wolnym handlu

RoW

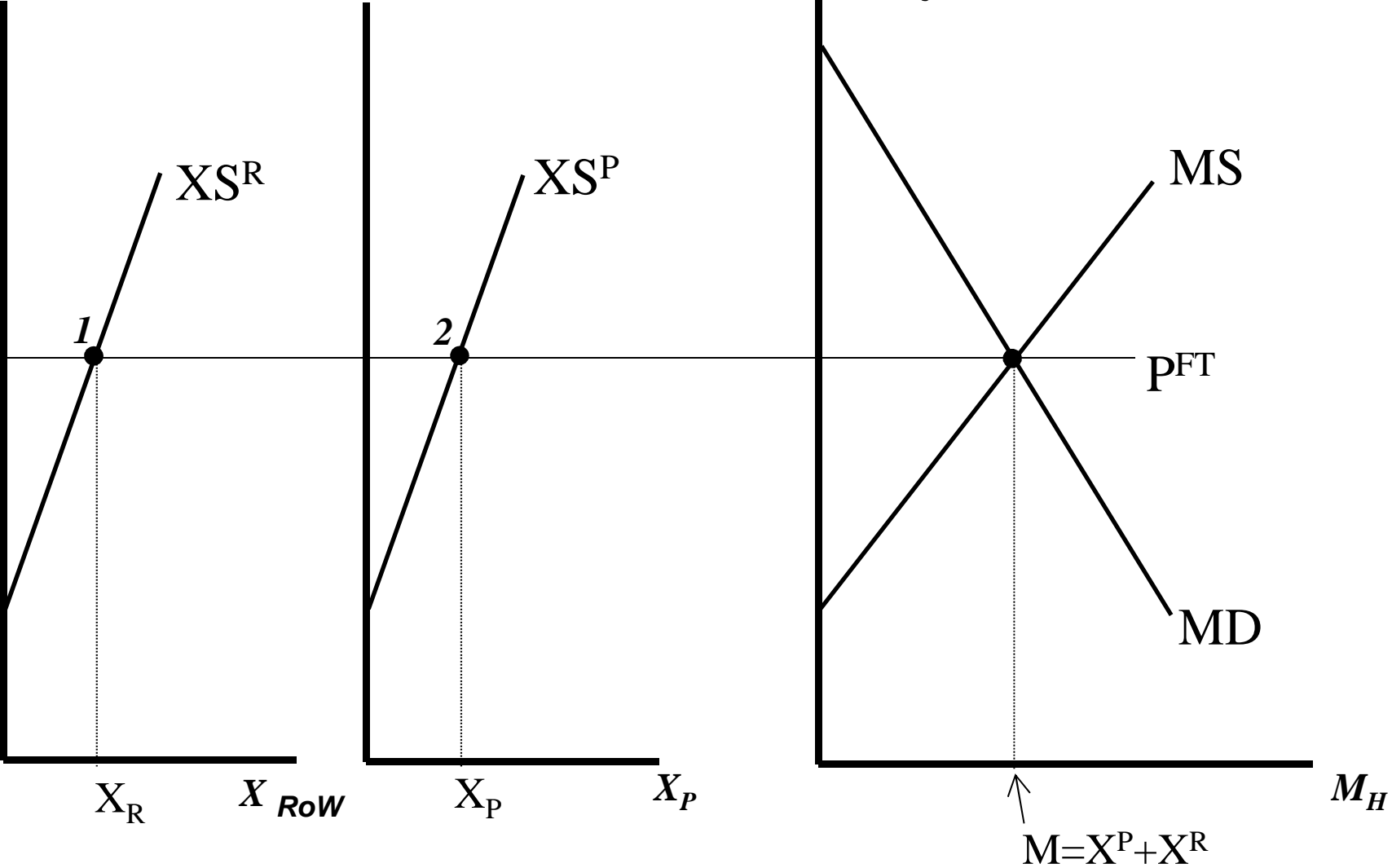
P

H

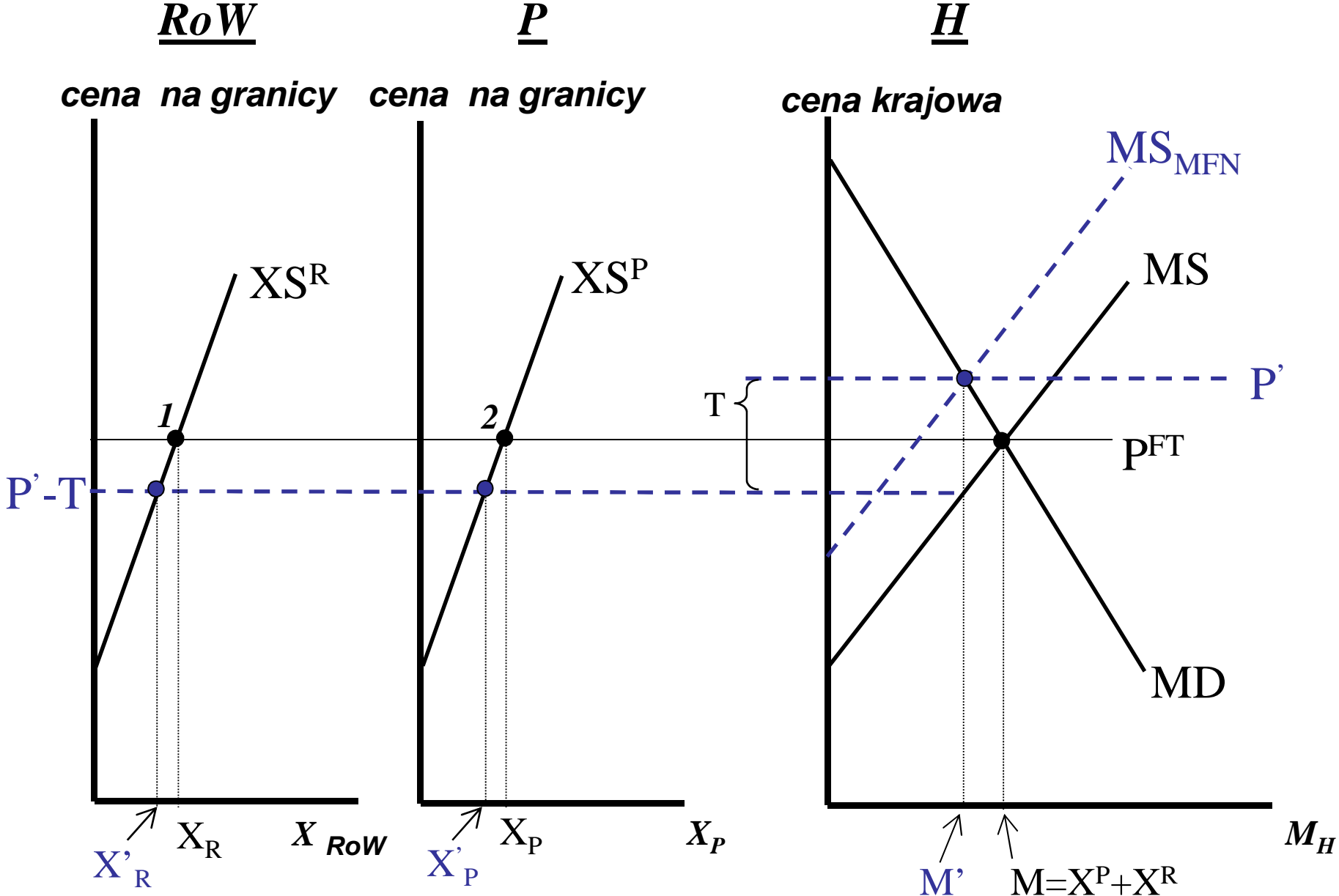
cena na granicy

cena na granicy

cena krajowa

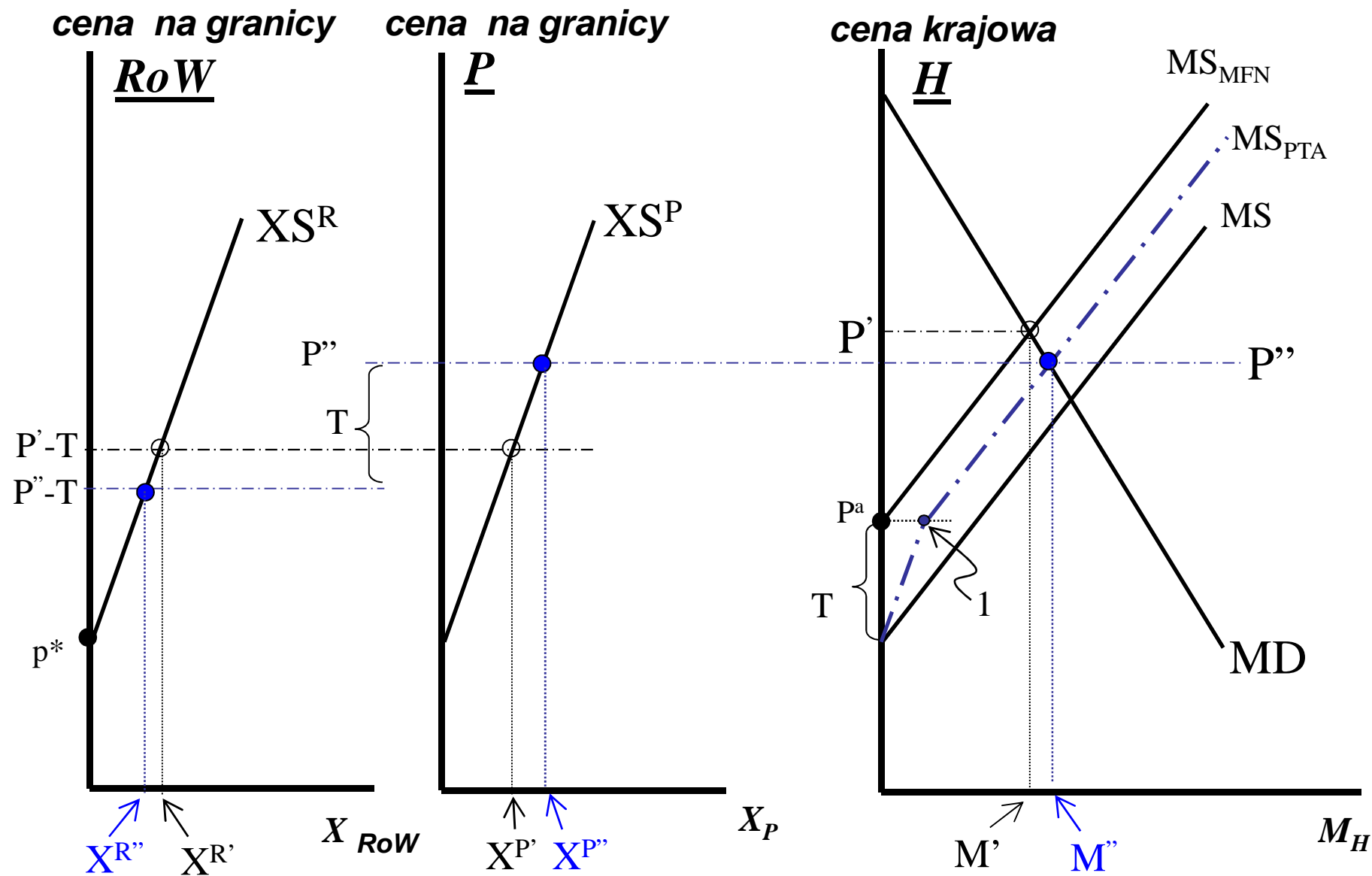
MFN tariff

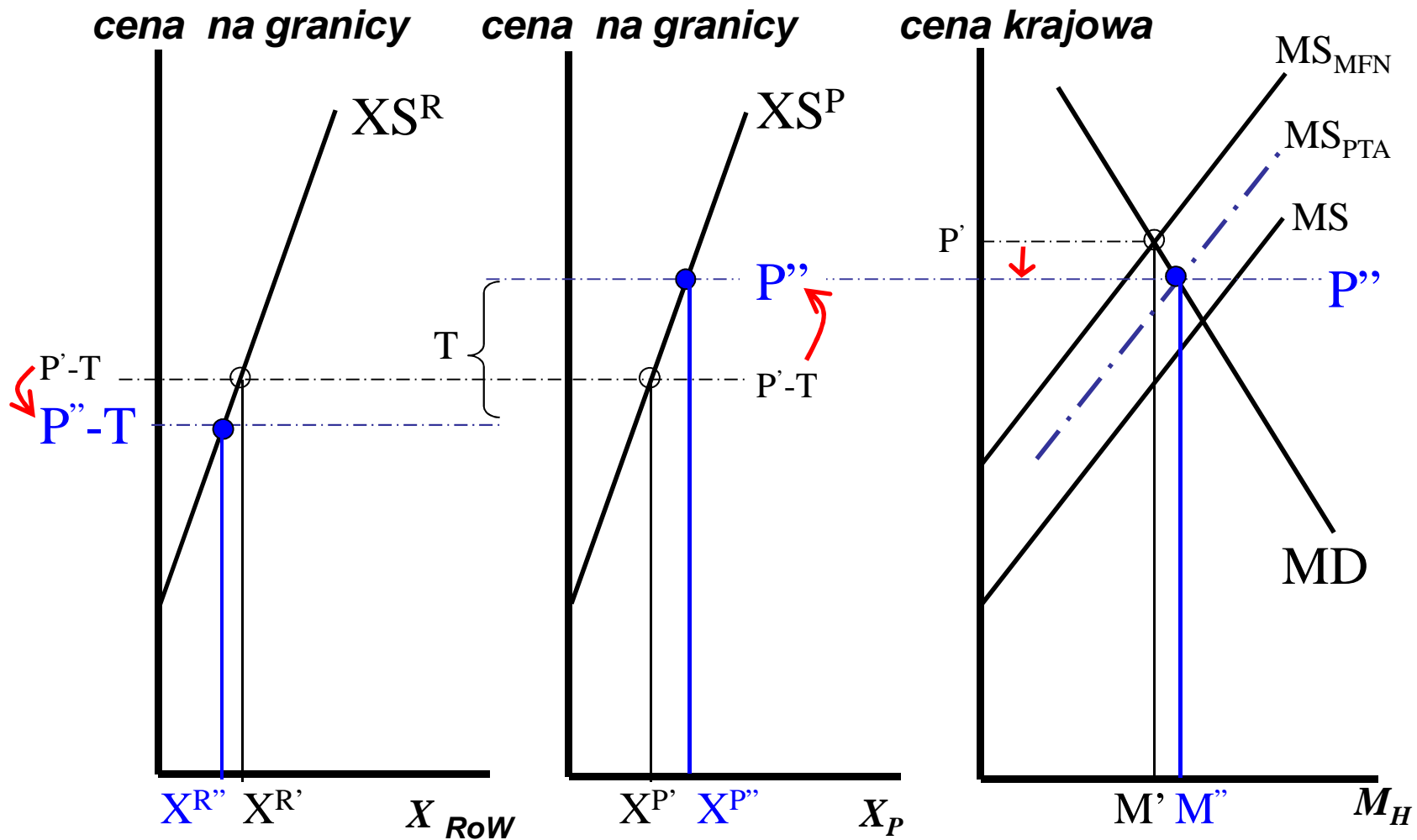
Dyskryminacyjna liberalizacja

- Zakładamy, że „H znosi cła tylko w stosunku do P
- Nowa krzywa MS
 - Liberalizacja przesuwająca w górę MS – gdzieś pomiędzy wolnym handlem a handlem z T (MFN)

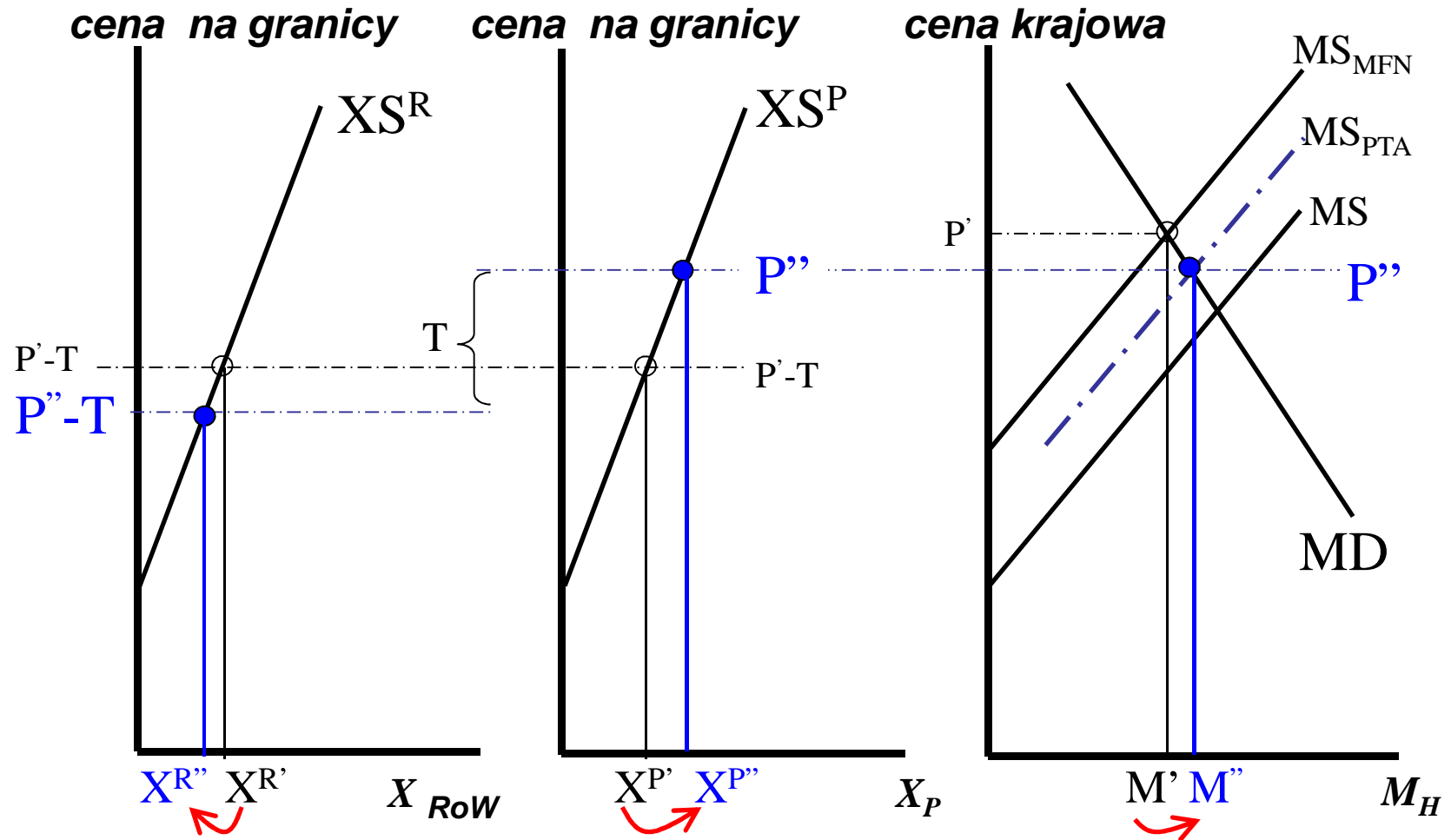
Dyskryminacyjna liberalizacja handlu

Ceny, dyskryminacyjna liberalizacja handlu

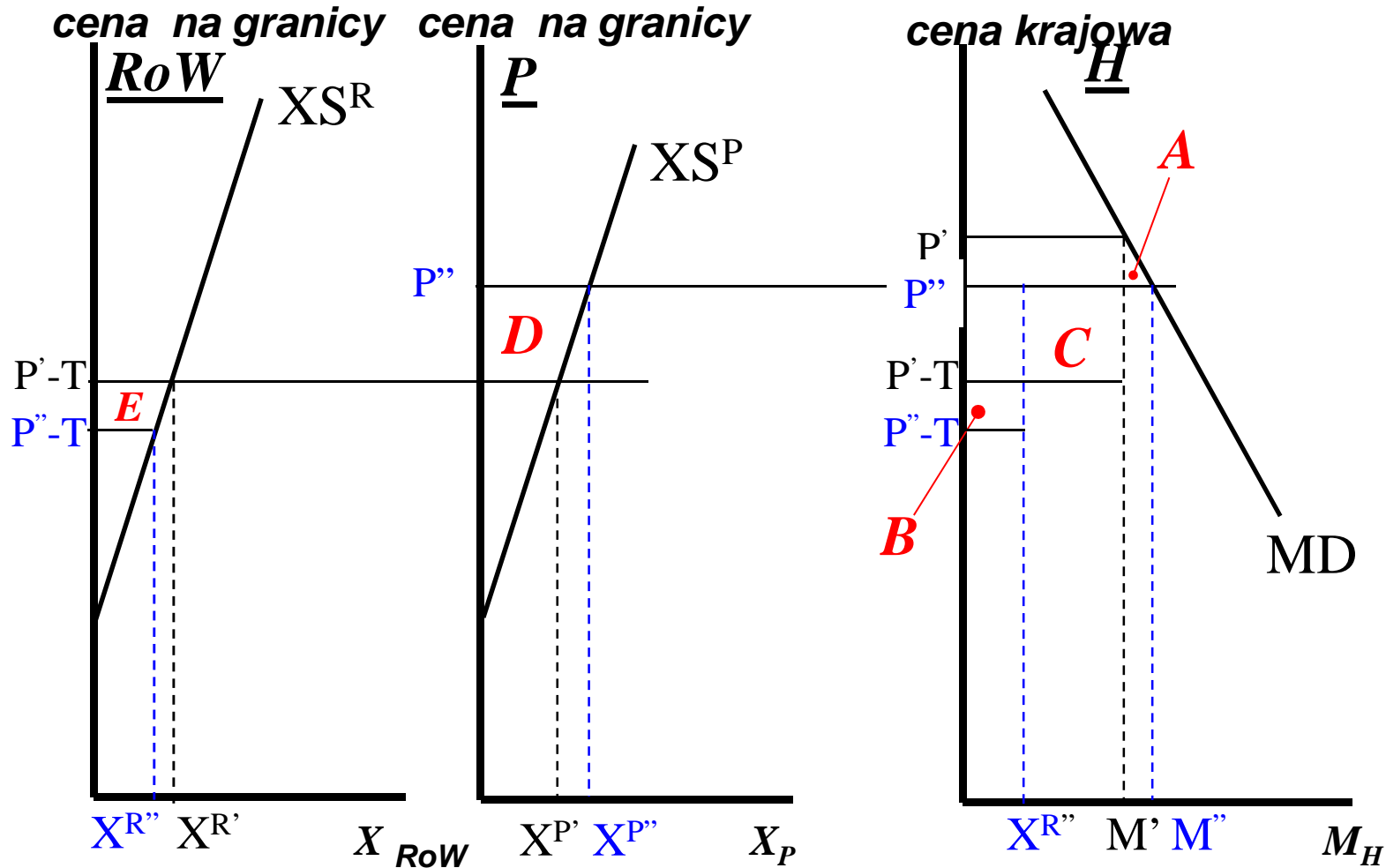

Zmiany w ilości

Zmiany w dobrobycie

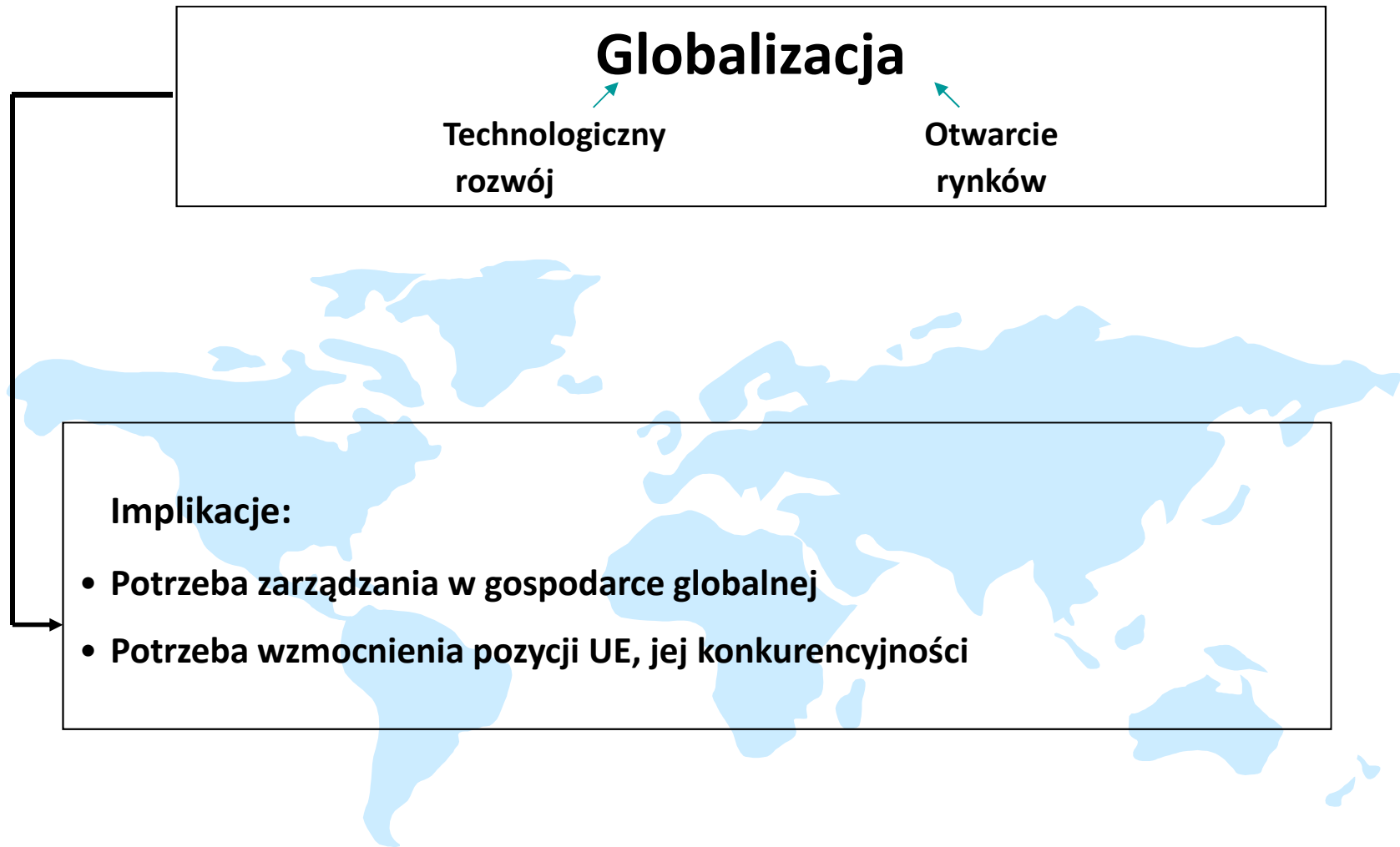
- H zmiana netto = $A+B-C$
- P zmiana netto = $+D$
- RoW's zmiana netto = $-E$

Plan wykładu

- Analiza efektów strefy wolnego handlu i unii celnej na diagramie MSMD
- Wspólna polityka handlowa UE: znaczenie UE w handlu światowym
- WPH. Historia, podstawy traktatowe
- Instrumenty WPH
- WPH a umowy handlowe

Parę faktów na temat handlu światowego

Globalizacja

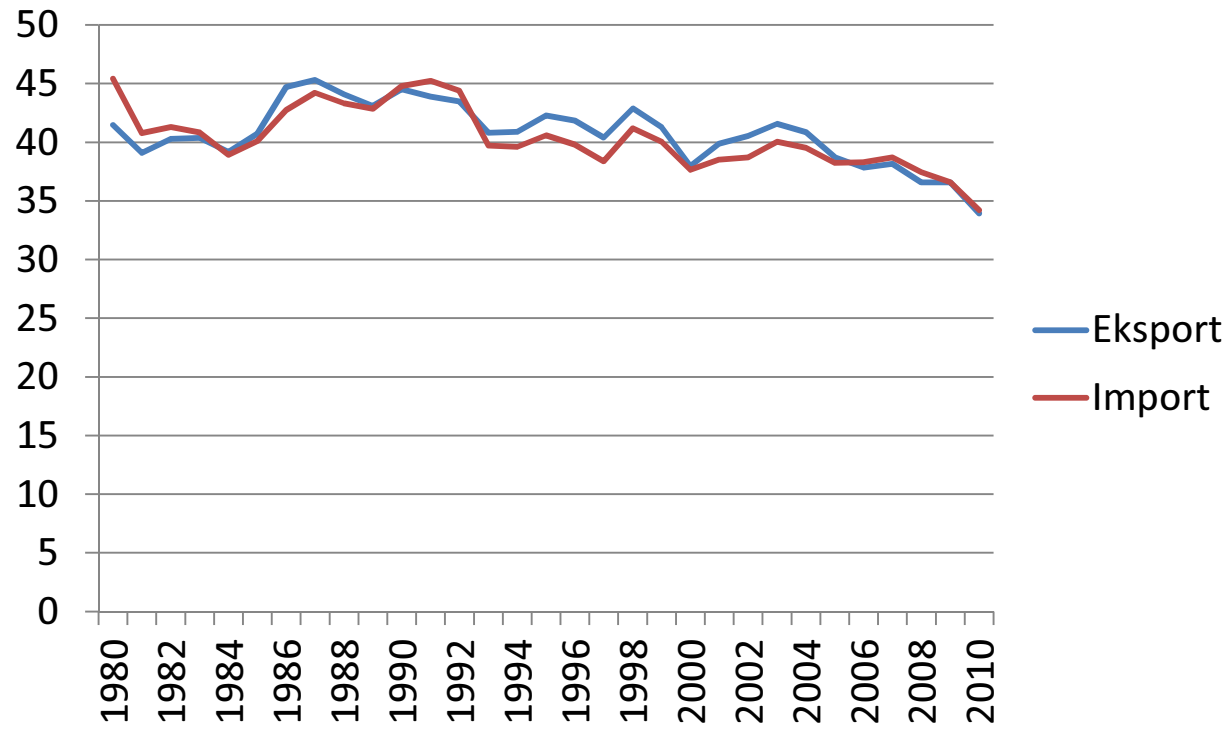
Technologiczny
rozwój

Otwarcie
rynków

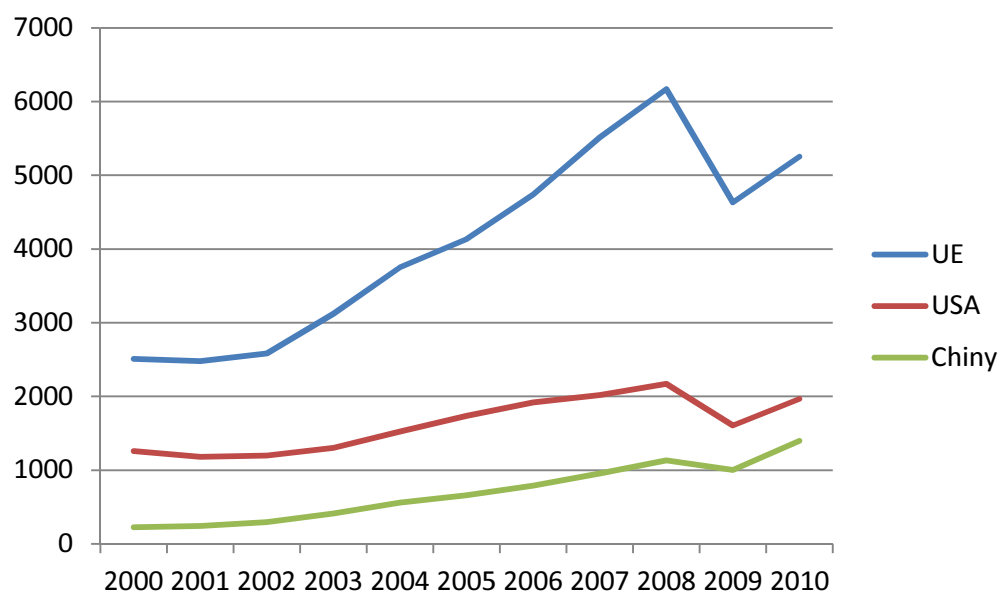
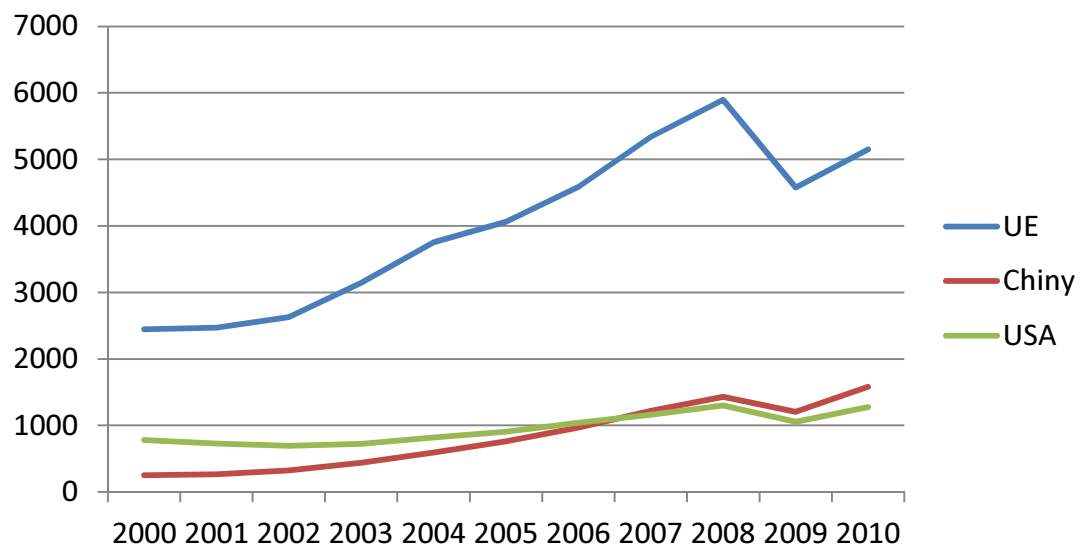
Implikacje:

- **Potrzeba zarządzania w gospodarce globalnej**
- **Potrzeba wzmocnienia pozycji UE, jej konkurencyjności**

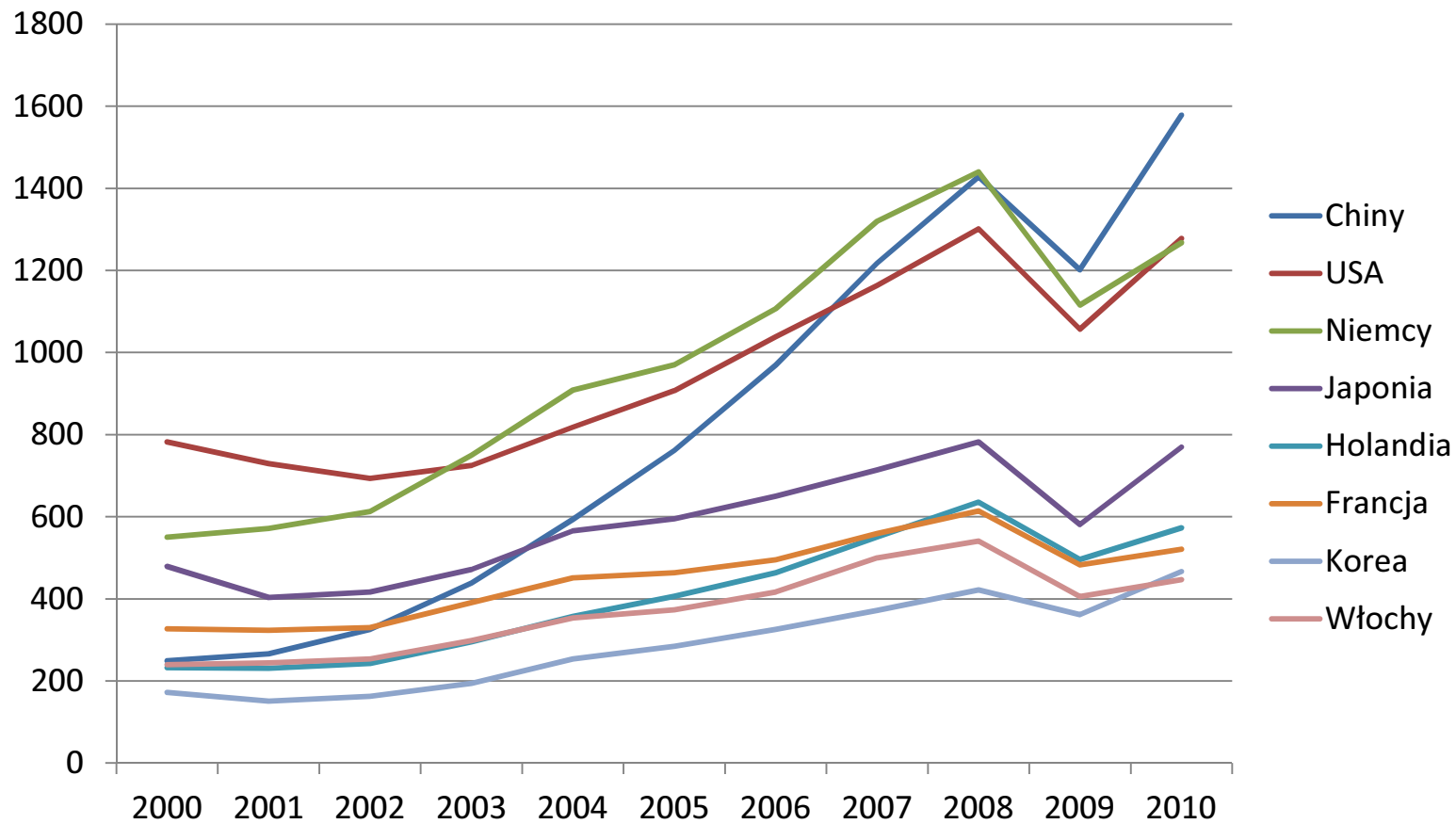
Znaczenie UE w światowym handlu dobrami

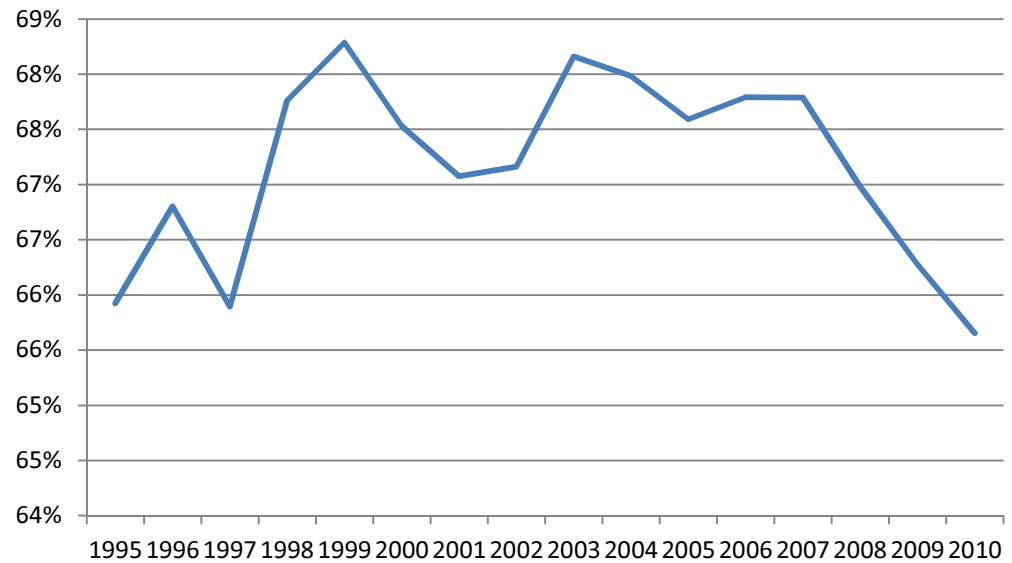
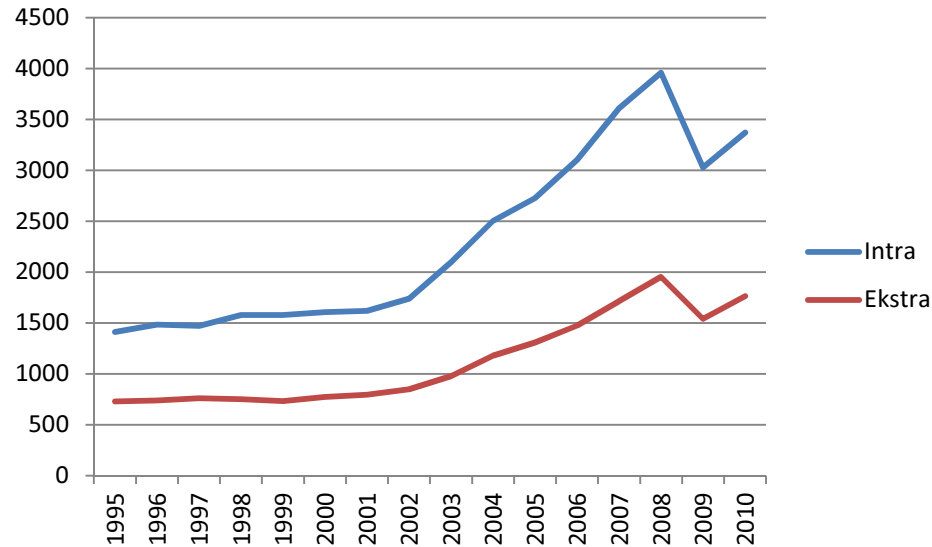
UE na tle USA i Chin, eksport i import w mld USD, lata 2000-2010

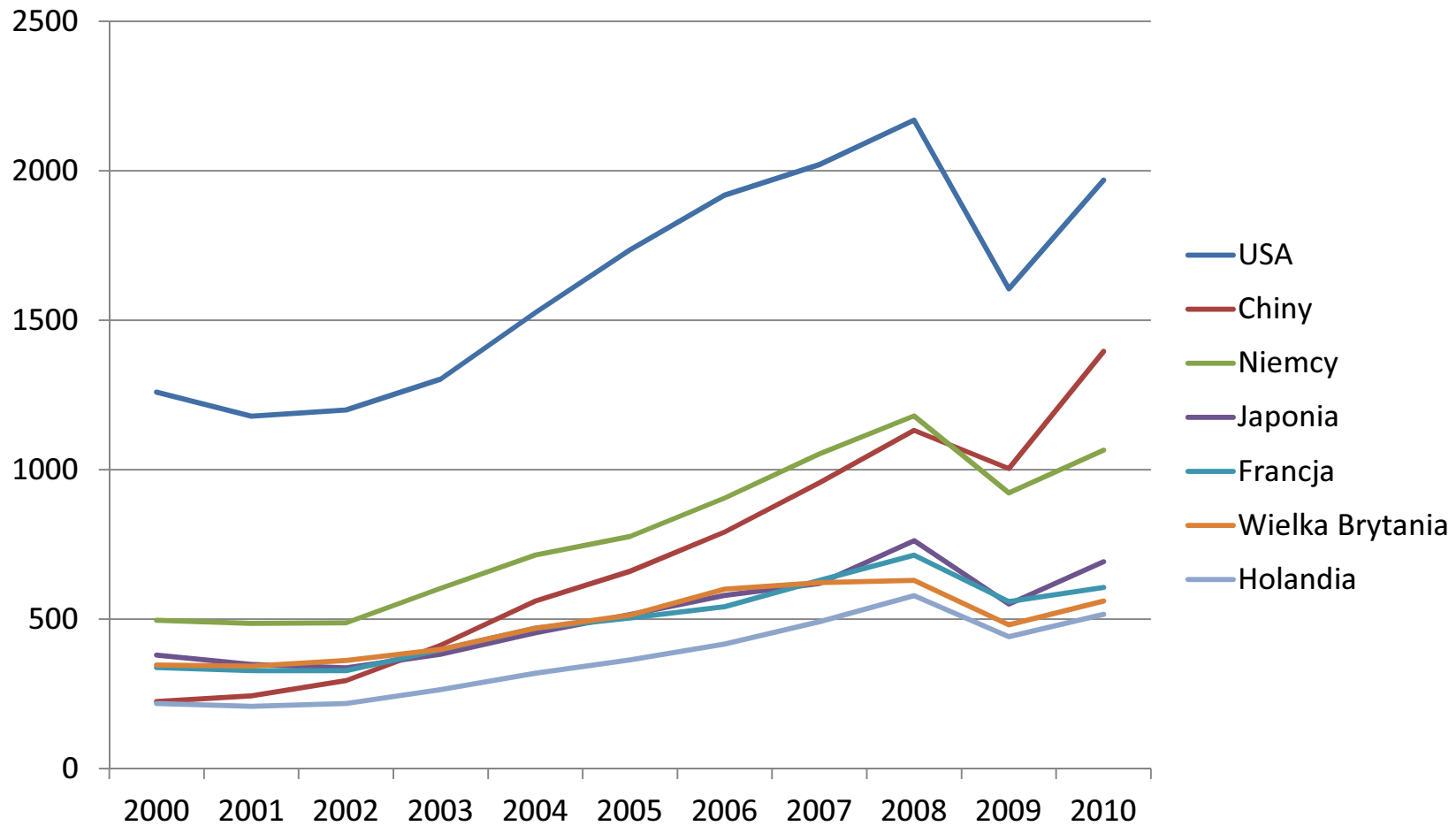
Najwięksi światowi eksporterzy w 2010 roku, eksport w mld USD

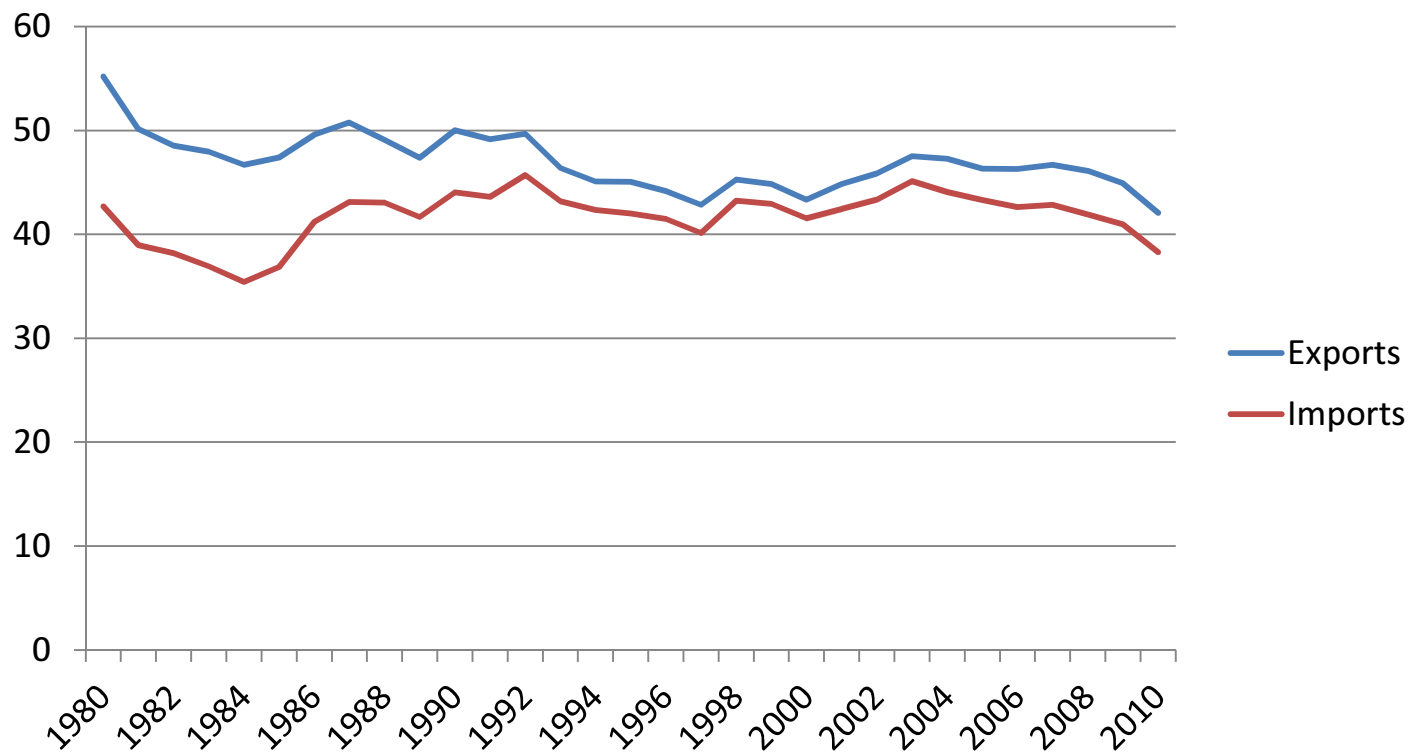
Eksport wewnętrzny i zewnętrzny UE w mld USD oraz udział handlu wewnętrznego w eksporcie UE

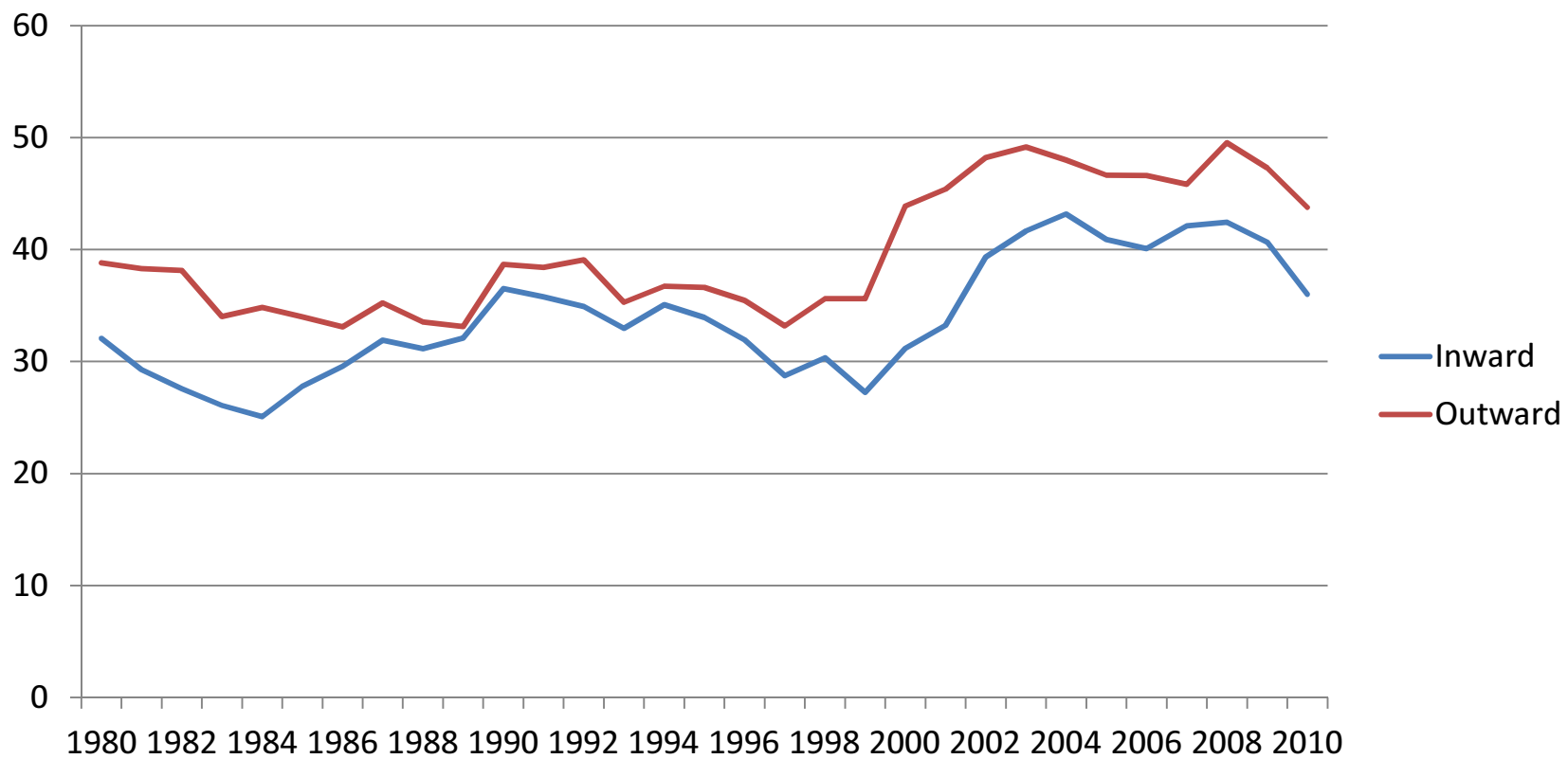
Najwięksi światowi importerzy w 2010 roku, import w mld USD

Udział handlu usługami UE w handlu światowym

Udział UE w światowym FDI

Wspólna Polityka Handlowa

główne wyzwania dla UE, podejście Komisji

Jako lider na światowych rynkach

Duże zainteresowanie w:

- **Otworzeniu rynków**
- **Jasnych uregulowań**

Odpowiedzialna za:

- obywateli UE
- ROW

- **Potrzeba wzmocnienia konkurencyjności UE na rynkach światowych**
- **Kryzys światowy**

Wspólna Polityka Handlowa

Podstawowe wyzwania

Konkurencyjna gospodarka Europejska w zliberalizowanym systemie handlu światowego na bazie porozumień multilateralnych

Zapewnić by gospodarka Europejska była otwarta i konkurencyjna na rynkach zagranicznych

Zapewnić realny dostęp do rynków zagranicznych

Stworzyć silny multilateralny system handlowy

Jak najbardziej efektywny w (w kontekście rozwoju handlu i tworzenia reguł)

Promocja wartości Europejskich

Demokracja, ochrona środowiska, prawa socjalne...

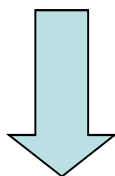
Wzmacnianie wzrostu

Plan wykładu

- Analiza efektów strefy wolnego handlu i unii celnej na diagramie MSMD
- Wspólna polityka handlowa UE: znaczenie UE w handlu światowym
- **WPH. Historia, podstawy traktatowe**
- Instrumenty WPH
- WPH a umowy handlowe

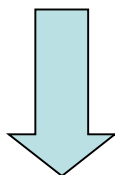
Wspólna Polityka Handlowa

Traktat Rzymski z 1957 roku

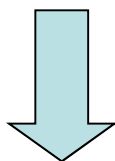

podstawą Wspólnoty jest unia celna

Zniesienie ceł w obrocie wewnętrznym
Wspólna Zewnętrzna Taryfa Celna

potrzeba wprowadzenia WPH

ostatecznie utworzona 1 lipca 1968 roku.

Wspólna Polityka Handlowa

Polityka autonomiczna

- wszystkie środki i narzędzie, które Wspólnota stosuje w stosunku do eksportu i importu, a które nie wynikają z ustaleń traktatowych.
- Ma ona duże znaczenie dla ochrony przed szkodami wywołanymi przez import z państw trzecich.
- Może ona przybierać charakter:
 1. dyskryminacyjny- prowadzona jest przez Wspólnotę w stosunku do krajów nie będących członkami WTO, nie przestrzegających zasad obowiązujących w tej organizacji lub nie objętych klauzulą najwyższego uprzywilejowania.(np. polityka wobec Korei Północnej);
 2. preferencyjny- gwarantuje krajom trzecim preferencje handlowe, przekraczające swym zakresem uzgodnienia traktatowe. Przykładem takiej polityki są jednostronne preferencje udzielone krajom słabiej rozwiniętym w ramach Systemu Zgeneralizowanych Preferencji (GSP). Aktualnie preferencje takie udzielone są 128 krajom i 22 regionom zależnym i mają głównie formę preferencji celnych.

Polityka konwencyjna

- kształtowana jest na podstawie międzynarodowych umów i porozumień zawieranych przez UE z krajami trzecimi lub organizacjami międzynarodowymi.

Wspólna Polityka Handlowa

Artykuł 207 Traktatu o Funkcjonowaniu UE – dokładnie określa funkcjonowanie WPH

Bazuje na:

- Wspólnych zasadach
- Procedurach decyzyjnych

Dotyczy:

- Handlu dobrami, usługami, praw własności intelektualnej
- Specjalnych prowizji (usługami w dziedzinie kultury i audiowizualnymi, usługami edukacyjnymi oraz usługami socjalnymi i w zakresie zdrowia ludzkiego)

Wspólna Polityka Handlowa

- Oparta na jednolitych zasadach, w odniesieniu do
 - zmian stawek celnych,
 - zawierania umów celnych i handlowych,
 - ujednoczenia środków liberalizacyjnych,
 - polityki eksportowej i handlowych środków ochronnych podejmowanych w przypadku dumpingu lub subsydiów
- Komisja przedkłada Radzie propozycje w celu wykonania wspólnej polityki handlowej
- Jeżeli potrzeba wynegocjowania umów z jednym lub większą liczbą państw albo organizacji międzynarodowych
 - Komisja przedstawia zalecenia Radzie,
 - Rada upoważnia ją do rozpoczęcia koniecznych rokowań.
 - Rada i Komisja są odpowiedzialne za zapewnienie zgodności umów.

Wspólna Polityka Handlowa

- Komisja prowadzi rokowania w konsultacji ze specjalnym komitetem wyznaczonym przez Radę
 - Komisja regularnie składa specjalnemu komitetowi sprawozdanie sprawie postępu w rokowaniach
- Rada nie może zawrzeć umowy, jeśli zawiera ona postanowienia wykraczające poza wewnętrzne kompetencje Wspólnoty
- Dot. rokowań i zawierania umów w dziedzinie handlu usługami i handlowych aspektów własności intelektualnej
- Umowy dot. handlu usługami w dziedzinie kultury i audiowizualnymi, usługami edukacyjnymi oraz usługami socjalnymi i w zakresie zdrowia ludzkiego **należą do dzielonych kompetencji** Wspólnoty i jej Państw Członkowskich

Wspólna Polityka Handlowa

- Podstawa traktatowa
 - art. 3 ust. 1 pkt b, art. 131-134, art. 300 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską
 - wersja skonsolidowana po Traktacie Nicejskim
 - Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Dz. Urz. UE 2006
 - Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Traktat Lizboński z 13 grudnia 2007, w procesie ratyfikacji

Wspólna Polityka Handlowa. Proces negocjacji

Komisja jest negocjatorem

- negocjuje w imieniu 27 państw członkowskich

Rada podejmuje decyzje

- **Mandat** = ustalony przez Radę na bazie propozycji Komisji
- Komisja negocjuje na bazie uzyskanego mandatu
- Rada zatwierdza rezultaty Komisji (przeważnie większością głosów). Czasami PC też ratyfikują

Parlament Europejski

- Jest informowany przez Komisję o postępie w negocjacjach
- W przyszłości – ma współdecydować – ustawodawstwo i umowy handlowe, ale nie przy negocjacjach

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

PREAMBUŁA PRAGNĄC przyczynić się, przez wspólną politykę handlową, do stopniowego usuwania ograniczeń w handlu międzynarodowym

Artykuł 3

1. Unia ma wyłączne kompetencje w następujących dziedzinach:
(...) e) wspólna polityka handlowa.

Artykuł 206

(dawny artykuł 131 TWE)

1. Unia ma wyłączne kompetencje w następujących dziedzinach:
 - a) unia celna;
 - b) ustanawianie reguł konkurencji niezbędnych do funkcjonowania rynku wewnętrznego;
 - c) polityka pieniężna w odniesieniu do Państw Członkowskich, których walutą jest euro;
 - d) zachowanie morskich zasobów biologicznych w ramach wspólnej polityki rybołówstwa;
 - e) wspólna polityka handlowa.

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

Artykuł 207

(dawny artykuł 133 TWE)

1. Wspólna polityka handlowa jest oparta na jednolitych zasadach, w odniesieniu do:
 - zmian stawek celnych,
 - zawierania umów celnych i handlowych dotyczących
 - handlu towarami
 - usługami
 - do handlowych aspektów własności intelektualnej, bezpośrednich inwestycji zagranicznych, ujednoczenia środków liberalizacyjnych, polityki eksportowej, a także handlowych środków ochronnych, w tym środków podejmowanych w przypadku dumpingu lub subsydiów. Wspólna polityka handlowa prowadzona jest zgodnie z zasadami i celami działań zewnętrznych Unii.
2. **Parlament Europejski i Rada**, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie **ze zwykłą procedurą prawodawczą**, przyjmują środki określające ramy realizacji wspólnej polityki handlowej.
3. Jeżeli istnieje potrzeba wynegocjowania i zawarcia umów z jednym lub większą liczbą państw trzecich lub organizacji międzynarodowych, stosuje się artykuł 218, z zastrzeżeniem postanowień szczególnych niniejszego artykułu.

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

6. Rada, na wniosek negocjatora, przyjmuje decyzję w sprawie zawarcia umowy. Z wyjątkiem przypadków gdy umowy dotyczą wyłącznie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, **Rada przyjmuje decyzję w sprawie zawarcia umowy:**

a) **po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego** w następujących przypadkach:

- (i) układy o stowarzyszeniu;
- (ii) umowa dotycząca przystąpienia Unii do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności;
- (iii) umowy, które tworzą specyficzne ramy instytucjonalne przez organizację procedur współpracy;
- (iv) umowy mające istotne skutki budżetowe dla Unii;
- (v) umowy dotyczące dziedzin, do których stosuje się zwykłą procedurę prawodawczą lub specjalną procedurę prawodawczą, jeżeli wymagana jest zgoda Parlamentu Europejskiego. Parlament Europejski i Rada mogą, w pilnych przypadkach, uzgodnić termin wyrażenia zgody.

b) po konsultacji z Parlamentem Europejskim w innych przypadkach.

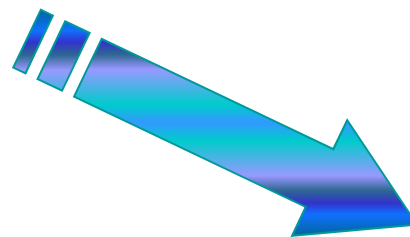
Parlament Europejski wyraża swoją opinię w terminie, jaki Rada może określić stosownie do pilności sprawy. W przypadku braku opinii w tym terminie Rada może stanowić samodzielnie.

Plan wykładu

- Analiza efektów strefy wolnego handlu i unii celnej na diagramie MSMD
- Wspólna polityka handlowa UE: znaczenie UE w handlu światowym
- WPH. Historia, podstawy traktatowe
- Instrumenty WPH
- WPH a umowy handlowe

Rozwój historyczny

**Od ceł i
ograniczeń
ilościowych...**

**... do kwestii „za
granicą”**

Nowy wymiar polityki handlowej

Rozwinęła się na bazie
liberalizacji przepływu dóbr
... do usług, inwestycji,
praw własności
intelektualnej, zamówień
publicznych

Ewolucja znalazła swe miejsce w Traktacie Nicejskim (2001)

Rozwój kompetencji WPH do
usług i handlowych aspektów praw
własności intelektualnej, w
zakresie, w jakim te umowy nie
wykraczają poza wewnętrzne
kompetencje Wspólnoty

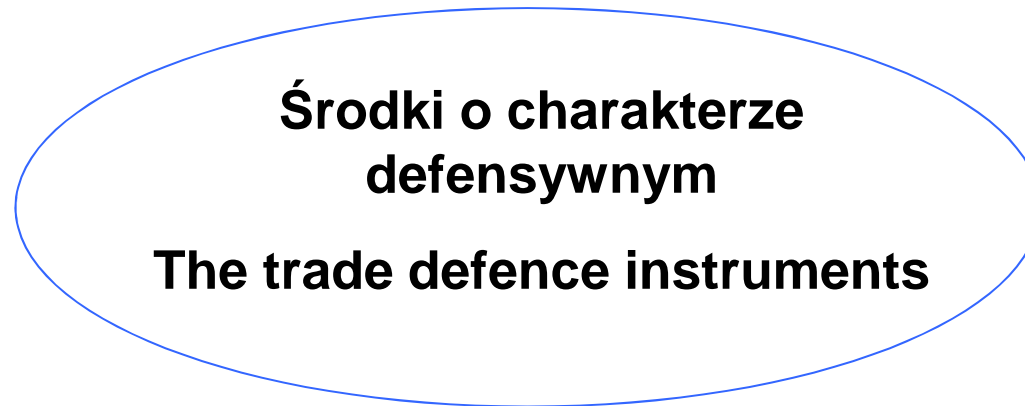
Cła Unii Europejskiej

Summary		Total	Ag	Non-Ag
Simple average final bound		5.0	12.3	3.9
Simple average MFN applied	2010	5.1	12.8	4.0
Trade weighted average	2009	3.2	10.1	2.7
Imports in billion US\$	2009	1,516.5	102.8	1,413.7

Frequency distribution		Duty-free	0 <= 5	5 <= 10	10 <= 15	15 <= 25	25 <= 50	50 <= 100	> 100
		Tariff lines and import values (in %)							
Agricultural products									
Final bound		32.5	10.5	16.8	13.6	10.8	8.9	4.1	0.8
MFN applied	2010	30.0	11.2	16.4	14.7	12.0	7.7	4.0	1.0
Imports	2009	41.1	13.7	14.5	11.2	9.8	5.4	4.2	0.2
Non-agricultural products									
Final bound		28.4	37.2	26.6	6.9	0.9	0.0	0	0
MFN applied	2010	26.7	38.6	27.1	6.7	0.9	0.0	0	0
Imports	2009	51.4	29.2	11.4	7.0	1.0	0.0	0	0

Ochrona rynku UE

- Środki protekcji uwarunkowanej,
 - dopuszczalnej, gdy spełnione zostaną określonej przesłanki,
 - wyrządzenie szkody krajowemu przemysłowi
 - groźba jej wyrządzenia.
 - Inaczej:
 - środki o charakterze defensywnym
 - Trade Defence Instruments
- Co nas interesuje?
 - definicje,
 - przykłady,
 - w jakich sytuacjach stosowane?
 - kto składa wnioski?
 - kto podejmuje decyzje?

“Defensive” instruments – zapewnić sprawiedliwy handel i ochronę interesów Europejskich przedsiębiorstw...

... zaplanowane zgodnie z porozumieniami WTO dającymi prawo do przeciwdziałania nieprawidłowym praktykom

Anti-dumping

Safeguards

Anti-subsidy

Ochrona rynku UE

Anti-dumping Postępowania antydumpingowe

- stosowane, gdy:
 - zagraniczny producent sprzedaje na obszarze UE towar poniżej porównywalnej ceny podobnego towaru na swoim rynku krajowym
 - poniżej kosztów produkcji.
- Komisja wszczyna postępowanie antydumpingowe z własnej inicjatywy lub na wniosek przemysłu Wspólnoty
 - wszyscy producenci podobnego produktu reprezentujący co najmniej 25% całkowitej produkcji tego produktu
 - wniosek musi zyskać poparcie producentów reprezentujących co najmniej 50% produkcji

Ochrona rynku UE

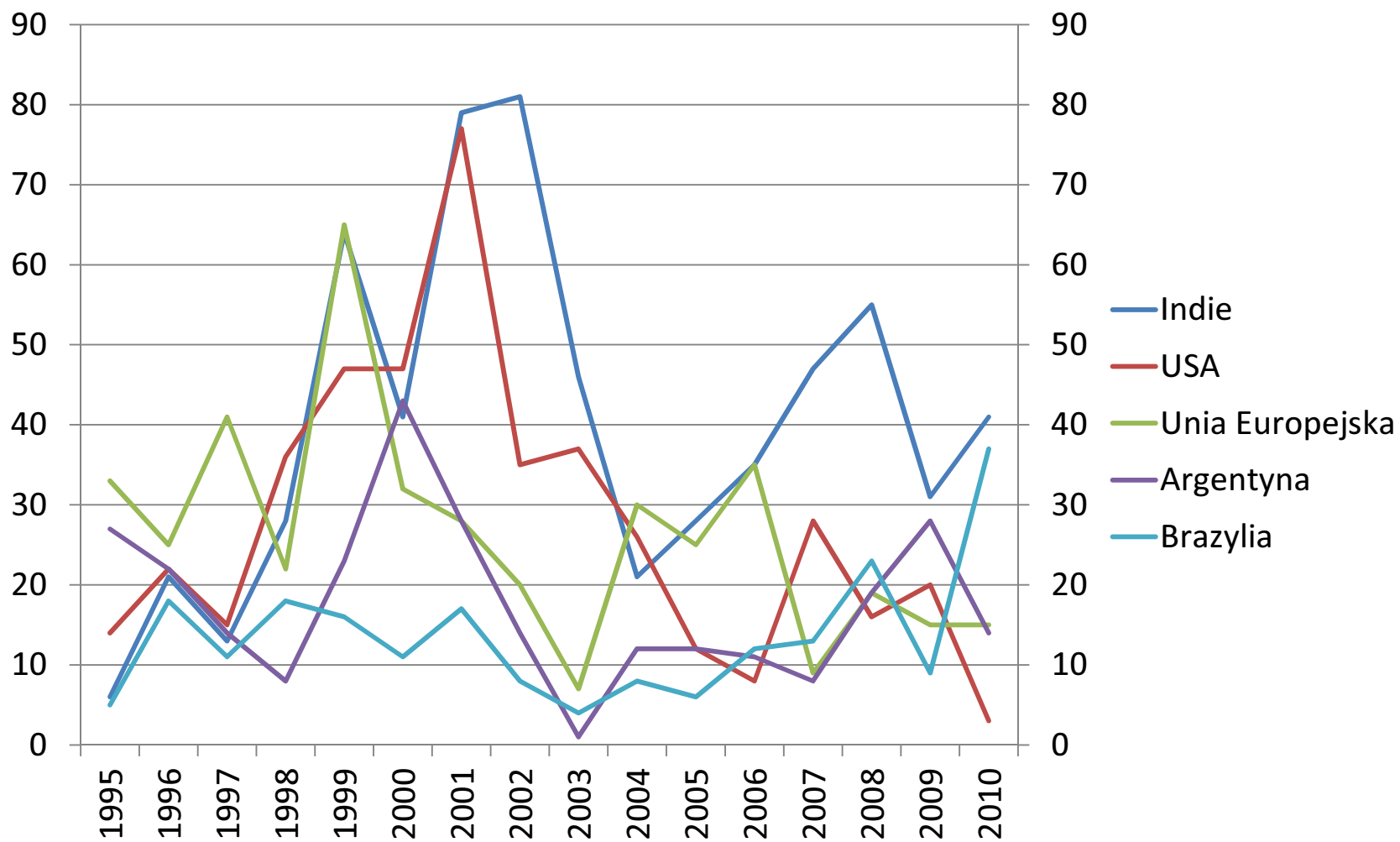
Anti-dumping Postępowania antydumpingowe

- w pewnych przypadkach cło antydumpingowe może zostać zastąpione tzw. zobowiązaniem cenowym do przestrzegania przez eksportera minimalnego poziomu cen eksportowych.
- złamanie zobowiązania powoduje natychmiastowe nałożenie cła antydumpingowego.
 - cła antydumpingowe i zobowiązania cenowe ustalane są na 5 lat
 - w wyniku postępowania weryfikacyjnego mogą być przedłużone o kolejne 5 lat
 - od decyzji Komisji i Rady przysługują odwołania na drodze administracyjnej (Komisja) lub sądowej (Sąd Pierwszej Instancji i ETS)

Statystyki anty-dumpingowe, liczba inicjatyw ze strony UE

Statystyki anty-dumpingowe, porównanie z innymi państwami (liderami)

Ochrona rynku UE

Anti-subsidy Postępowania antysubwencyjne

- stosowane, gdy rząd lub instytucja publiczna kraju eksportera (kraj pochodzenia) bezpośrednio lub pośrednio udziela eksporterowi subsydiów do produkcji, eksportu lub przewozu.
- przykłady
 - dotacje,
 - pożyczki na warunkach preferencyjnych,
 - gwarancje kredytowe,
 - zwolnienia z podatków.

Ochrona rynku UE

Anti-subsidy Postępowania antysubwencyjne

- środki odwetowe mogą być podejmowane tylko w stosunku do tzw. subsydiów specyficznych.
- Komisja wszczyna postępowanie na wniosek producentów
- w wyniku postępowania antysubwencyjnego Komisja lub Rada nakładają tzw. środki wyrównawcze
 - cła tymczasowe,
 - zobowiązania cenowe
 - cła wyrównawcze

Ochrona rynku UE

Safeguards Postępowania ochronne przed nadmiernym importem

- stosowane wówczas, gdy towar jest importowany na obszar UE
 - w takich ilościach
 - i/lub na takich warunkach,
 - że może to wyrządzić poważną szkodę producentom Wspólnoty
 - lub grozić jej wyrządzeniem
- przykłady:
 - ograniczenie okresu ważności dokumentów importowych,
 - zmiana zasad importu kwestionowanego towaru,
 - kontyngenty.

Ochrona rynku UE

Safeguards Postępowania ochronne przed nadmiernym importem

- Skargę przeciwko nadmiernemu importowi wnoszą państwa członkowskie.
- W krytycznych sytuacjach można również zastosować tymczasowy środek ochronny w postaci podwyższonego cła na maksimum 200 dni lub środek nadzoru nad importem.
- O stosowaniu środków ochronnych decyduje Komisja lub Rada na wniosek Komisji.

Ochrona rynku UE

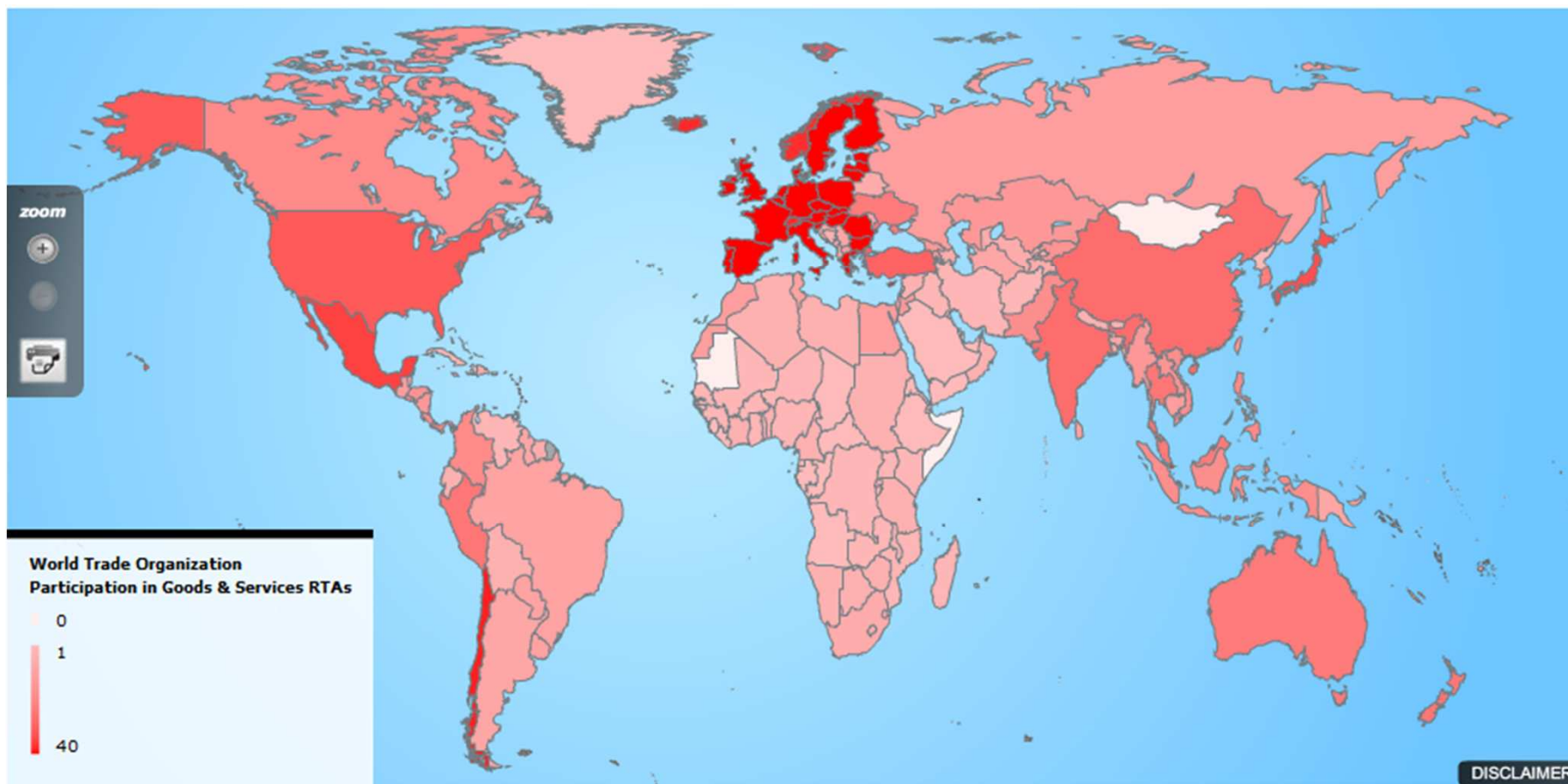
Przeciwdziałanie barierom w handlu niezgodnym z porozumieniami międzynarodowymi

- regulowane rozporządzeniem Rady nr 3286/94 (Trade Barriers Regulation)
- umożliwia ono wsparcie przemysłu UE w wypadku stwierdzenia stosowania wobec producentów unijnych niezgodnych z porozumieniami międzynarodowymi barier w dostępie do rynków państw trzecich
- Decyzję o zastosowaniu odpowiednich środków podejmuje Rada na wniosek Komisji

Plan wykładu

- Analiza efektów strefy wolnego handlu i unii celnej na diagramie MSMD
- Wspólna polityka handlowa UE: znaczenie UE w handlu światowym
- WPH. Historia, podstawy traktatowe
- Instrumenty WPH
- WPH a umowy handlowe

Liczba umów zawartych przez UE

UE a WTO

- UE – status najbardziej aktywnego uczestnika Doha Development Agenda (DDA)
- Wiele umów PTAs (preferential trade areas) z krajami rozwiniętymi i rozwijającymi się
 - WE uznaje PTAs jako krok ku multilateralizmowi
 - Imponująca liczba rozpoczętych negocjacji
 - <http://rtais.wto.org/UI/PublicSearchByCrResult.aspx>

WPH a umowy handlowe

- Wspólnota
 - różnego rodzaju umowy handlowe,
 - zróżnicowana polityka handlowa prowadzona wobec państw trzecich (grup państw)
 - charakter niepreferencyjny (regulują handel zgodnie z zasadą KNU) lub preferencyjny.
- Umowy preferencyjne
 - ułatwienia w handlu pomiędzy WE a drugą stroną takiej umowy lub jednostronne udzielenie przez UE takich ulg drugiej stronie.
 - zawierane zgodnie z:
 - procedurą zapisaną w art. 300 TWE
 - Tytuł IX „Wspólna polityka handlowa” (art. 131-134 TWE).
- jednostronnie przyznawane ułatwienia państwom słabiej rozwiniętym w ramach systemu powszechnych preferencji celnych GSP (Generalized System of Preferences)

- http://ec.europa.eu/trade/issues/bilateral/regions/index_en.htm

Kraj	zakres	data wejścia w życie	Artykuł
Andorra	CU	23-Feb-1998	GATT Art. XXIV
Faroe Islands	FTA	17-Feb-1997	GATT Art. XXIV
Turkey	CU	22-Dec-1995	GATT Art. XXIV
Switzerland - Liechtenstein	FTA	27-Oct-1972	GATT Art. XXIV
Norway	FTA	13-Jul-1973	GATT Art. XXIV
Iceland	FTA	24-Nov-1972	GATT Art. XXIV
Former Yugoslav Republic of Macedonia	FTA & EIA	23-Oct-2001(G) 02-Oct-2009(S)	GATT Art. XXIV & GATS V
Croatia	FTA & EIA	17-Dec-2002(G) 12-Oct-2009(S)	GATT Art. XXIV & GATS V
Bosnia and Herzegovina	FTA	11-Jul-2008	GATT Art. XXIV
Montenegro	FTA	16-Jan-2008	GATT Art. XXIV
EC – Overseas Countries and Territories (OCT)	FTA	14-Dec-1970	GATT Art. XXIV
CARIFORUM States EPA	FTA & EIA	16-Oct-2008	GATT Art. XXIV & GATS V

Kraj	zakres	data wejścia w życie	Artykuł
South Africa	FTA	02-Nov-2000	GATT Art. XXIV
Côte d'Ivoire	FTA	11-Dec-2008	GATT Art. XXIV
Syria	FTA	15-Jul-1977	GATT Art. XXIV
Tunisia	FTA	15-Jan-1999	GATT Art. XXIV
Israel	FTA	20-Sep-2000	GATT Art. XXIV
Jordan	FTA	17-Dec-2002	GATT Art. XXIV
Lebanon	FTA	26-May-2003	GATT Art. XXIV
Morocco	FTA	13-Oct-2000	GATT Art. XXIV
Egypt	FTA	03-Sep-2004	GATT Art. XXIV
Algeria	FTA	24-Jul-2006	GATT Art. XXIV
Palestinian Authority	FTA	29-May-1997	GATT Art. XXIV
Cameroon	FTA	24-Sep-2009	GATT Art. XXIV
Albania	FTA & EIA	07-Mar-2007(G) 07-Oct-2009(S)	GATT Art. XXIV & GATS V
Mexico	FTA & EIA	25-Jul-2000(G) 21- Jun-2002(S)	GATT Art. XXIV & GATS V
Chile	FTA & EIA	03-Feb-2004(G) 28-Oct-2005(S)	GATT Art. XXIV & GATS V

Umowy regionalne WE

Państwa EFTA

- Islandia,
- Liechtenstein,
- Norwegia

- 1 stycznia 1994 r. Europejski Obszar Gospodarczy (European Economic Area, *<http://secretariat.efta.int/Web/legaldocuments/>*)
- większość zasad funkcjonowania wspólnotowego rynku wewnętrznego
 - swobodny przepływ towarów (bez artykułów rolnych i rybołówstwa), usług, osób i kapitału.
 - wysoki stopień integracji gospodarczej, wspólne reguły konkurencji, pomocy państwa i zamówień publicznych
 - nie przewiduje ujednoczenia taryfy celnej oraz prowadzenia wspólnej polityki handlowej,
- w praktyce państwa EFTA zawierają z państwami trzecimi umowy handlowe zbliżone do umów zawieranych przez Wspólnotę.

Umowy regionalne WE

Szwajcaria

- jeden z największych partnerów handlowych UE (2008 rok 5 miejsce – import, 3 miejsca eksport, eksport 97,6 mld, import 80 mld euro)
- nie zdecydowała się na wejście do UE i EOG,
- ma podpisane najwięcej umów z UE
 - umowa w sprawie strefy wolnego handlu artykułami przemysłowymi z 1972 roku
 - Koniec lat 80. i początek 90. Szwajcaria uczestniczyła w negocjacjach do EOG. 2 maja 1992 Szwajcaria podpisuje Umowę o EOG. 20 Maja rząd zaczyna starania do wejścia do UE. 6.12.92 – referendum, umowa odrzucona, odejście od pomysłu wejścia do UE

Umowy regionalne WE

Szwajcaria

- siedem umów podpisanych 21 czerwca 1999 roku (weszły w życie 1 czerwca 2002 roku)
 - kwestie swobodnego przepływu osób,
 - handlu produktami spożywczymi,
 - transportu drogowego i kolejowego
 - transportu lotniczego,
 - zamówienia publiczne
- Kolejna runda bilateralnych negocjacji – związane z Umową z Schengen, Konwencją z Dubliną, Europejską Agencją Środowiska, Programem Media, współpracą statystyczną i innymi. Szwajcaria odmawia przyjęcia *aquis communautaire*. Bilateral II – podpisane w 2004 roku

Umowy regionalne WE

Państwa kandydujące

- Obecnie 2 państwa mają status państw kandydujących:
 - Chorwacja
 - Turcja

- Stosunki handlowe Chorwacja – UE reguluje
 - Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu,
 - podpisany w październiku 2001 roku.

Umowy regionalne i bilateralne WE

Pomiędzy UE a Turcją

- obowiązuje unia celna na prawie wszystkie towary przemysłowe
- Nie obejmuje : nieprzetworzonych towarów rolnych, usług, zamówień publicznych
 - Weszła w życie 31.12.1995
- Wcześniej:
 - Porozumienie o stowarzyszeniu z 1963 r. – dla promocji handlu i stosunków gospodarczych
 - Protokół dodatkowy do porozumienia z 1970 r.
 - 1996 – wprowadzenie wolnego handlu dla węgla i stali,
- 2004 – Bruksela 2004 Rada Europejska – Turcja spełnia polityczne kryteria z Kopenhagi by rozpocząć negocjacje w sprawie członkostwa.
3.10.05 – Rada przygotowuje Ramy Negocjacyjne.

Umowy regionalne WE

Zachodnie Bałkany

Albania, Bośnia i Hercegowina, Chorwacja, Macedonia, Serbia i Czarnogóra, Kosowo

- z wyjątkiem byłej Jugosławii - GSP.
- Proces stabilizacji i stowarzyszenia - Stabilization and Association Process.
 - 1999
 - Porozumienie o Stabilizacji i Sowarzyszeniu (Stabilization and Association Agreements),
- W 2000 EU nadaje autonomiczne preferencje handlowe
 - prawie cały eksport do UE bez opłat celnych czy ograniczeń. Jedynie wino, cukier, cielecina i niektóre produkty rybne – preferencyjne kwoty taryfowe
 - Preferencje odnowione w 2005 roku, potem 2010
- Tworzenie stref wolnego handlu jako części SAA, dotychczas z
 - Macedonią (2004)
 - Chorwacją (2005)
 - Albanią (2006)
 - Czarnogóra, Bośnia i Hercegowina (2007)
 - Albania (2007) plus lib. handlu usługami

Umowy regionalne WE

Bałkany

- Pomoc finansowa i techniczna
 - Saloniki, 2003,
 - pomoc finansowa z UE,
 - członkostwo – zależy o wysiłku państw, reform
- CEFTA Bukareszt, 2006,
 - Agreement on Amendment of and Accession to the Central European Free Trade Agreement,
 - Zastąpił 30 bilateralnych umów, wspólne reguły handlu
 - wejście w życie w listopad 2007
- Chorwacja 21 lutego 2003 roku
 - wniosek o członkostwo w Unii Europejskiej

Umowy regionalne WE

Państwa AKP

Afryka, Karaiby, Pacyfik Africa, Caribbean, Pacific
obecnie 78 państw

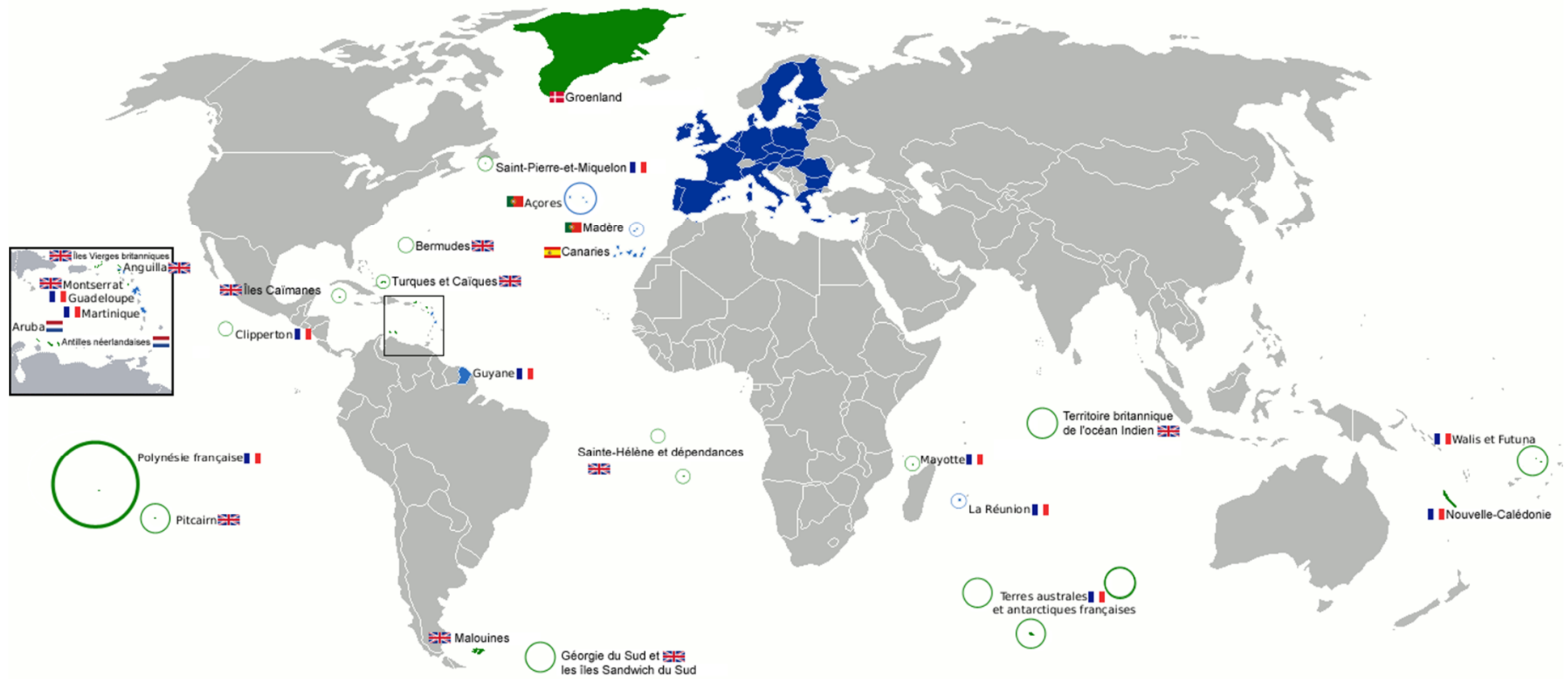
- szczególne stosunki, handel, pomoc i współpraca polityczna
- były kolonie i terytoria zamorskie niektórych państw członkowskich
- Pierwsze zapisy – już w Traktacie Rzymskim 1957, dot. głównie Afryki
 - stowarzyszone ze Wspólnotami
 - jeszcze jako terytoria zależne
 - Artykuł 131 Traktatu
 - jako niezależne państwa – na podstawie kolejnych konwencji wielostronnych:
 - Jaunde I (1963 r.) 18 państw Zjednoczone Kraje Afrykańskie i Madagaskar
 - Jaunde II (1969 r.),
 - Lomé I (1975 r.),
 - Lomé II (1979 r.),
 - Lomé III (1984 r.)
 - Lomé IV (1989r.)

Umowy regionalne WE

Państwa AKP

- Obecnie
 - reguluje porozumienie o partnerstwie zawarte 23 czerwca 2000 r. w Cotonou ACP-EU Partnership Agreement.
 - zawarte na 20 lat
 - utrzymuje w okresie przejściowym (do końca 2007 r.) preferencje dla państw AKP jednostronnie udzielone przez UE
 - Umowa o partnerstwie gospodarczym (CARIFORUM States EPA Economic Partnership Agreement) pomiędzy CARICOM (Karaibska Wspólnota i Wspólny Rynek), Dominikaną i EU
 - zasady WTO (problem: przepisy sanitarne i fitosanitarne)
 - możliwość uczestnictwa procesie globalizacji
 - wejście w życie 1 stycznia 2008
 - Dla krajów najslabiej rozwiniętych zostaną utrzymane jednostronne preferencje UE.
 - unijna inicjatywa *Wszystko oprócz broni* (Everything but Arms),
 - ma ułatwić eksporterom z tych państw dostęp do rynku wewnętrznego UE.

Terytoria specjalne państw członkowskich Unii Europejskiej

Umowy regionalne WE

Kraje i terytoria zamorskie (ang. overseas countries and territories, skrótowo OCTs)

- 20 terytoriów autonomicznych mających specjalne powiązania z jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej:
 - 12 z Wielką Brytanią,
 - 6 z Francją,
 - 2 z Holandią
 - 1 z Danią
- Kraje Karaibów, Afryki, Płd. Ameryki, Oceanii, Płn. Ameryki
- Strefa wolnego handlu 1 stycznia 1971
- Relacje z UE są regulowane Artykułami 182-188 Traktatów Rzymskich.
- Są zaproszeni do uczestnictwa w umowach stowarzyszeniowych
- Wolny przepływ pracowników i wolność zamieszkiwania
- Nie mają unii celnej, nie są częścią UE, prawo UE stosuje się tylko o ile potrzebne jest wprowadzenie umów stowarzyszeniowych.

Umowy regionalne i bilateralne WE

Kraje basenu Morza Śródziemnego

- lata 70.
 - umowy o współpracy przemysłowej, handlowej, technicznej, finansowej i socjalnej,
- Obecnie
 - deklaracja barcelońska
 - podpisana w 1995 roku
 - państwa UE oraz 12 państw basenu Morza Śródziemnego (Algieria, Autonomia Palestyńska, Cypr, Egipt, Izrael, Jordania, Liban, Malta, Maroko, Syria, Turcja i Tunezja; ponadto sygnatariuszem na prawach obserwatora jest Libia).
 - przewiduje
 - powstanie śródziemnomorskiego regionu stabilnego pod względem politycznym i ekonomicznym
 - utworzenie do 2010 roku strefy wolnego handlu wyrobami przemysłowymi (MEFTA, Mediterranean Free Trade Area).

Umowy regionalne i bilateralne WE

Kraje basenu Morza Śródziemnego

- z wyjątkiem Syrii, umowy stowarzyszeniowe z UE (Euro-Mediterranean Agreement)
- Dostęp do rynków UE
 - Liberalizacja rynku artykułów przemysłowych
 - Liberalizacja według harmonogramu handlu artykułami rolnymi
- Inne: współpraca gospodarcza, socjalna, finansowa, etc

Umowy regionalne i bilateralne WE Państwa Azji Centralnej

Kazachstan

Kirgistan,

Uzbekistan

Tadżykistan

Turkmenistan

- Most do Chin i Środkowego Wschodu
- Państwa korzystające z GSP
- niepreferencyjne stosunki handlowe (w oparciu o KNU),
 - bilateralne umowy o partnerstwie i współpracy (PCA, Partnership and Co-operation Agreement)
- Tadżykistan – jeszcze nie podpisany
- z poszczególnymi państwami umowy sektorowe (tekstylna, wyroby stalowe, materiały nuklearne)

Umowy regionalne i bilateralne WE

- **Południowy Kaukaz**
 - Armenia
 - Azerbejdżan
 - Gruzja
- Są to kraje korzystające z GSP
- 2009-2011 dodatkowe porozumienia GSP+ wspierające dobre zarządzanie i wzrost, dające dostęp do rynków UE
- Niepreferencyjne stosunki handlowe (w oparciu o KNU),
- Bilateralne umowy o partnerstwie i współpracy (PCA, Partnership and Co-operation Agreement)
 - 1999
- Warunki współpracy i pomocy – demokracja, przestrzeganie praw człowieka

Umowy regionalne i bilateralne WE

Państwa Ameryki Południowej i Środkowej bilateralne i regionalne umowy;

- Karaiby – w skład ACP

3 grupy:

- państwa członkowskie Wspólnego Rynku Południa
 - Mercosur; Argentyna, Brazylia, Paragwaj, Wenezuela i Urugwaj
 - Negocjacje międzyregionalne Porozumienie Stowarzyszeniowe pomiędzy UE i Mercosur - kwiecień 2000
 - Całkowita liberalizacja – chociaż produkty i sektory wrażliwe wzięte będą pod uwagę
 - Umowa obejmie także usługi, inwestycje i zamówienia publiczne
 - Ochrona praw własności intelektualnej, wprowadzenie standardów sanitarnych i fitosanitarnych, efektywnych polityk konkurencji
 - Negocjacje trwają

Umowy regionalne i bilateralne WE

Państwa Ameryki Południowej i Środkowej

- państwa członkowskie Wspólnoty Andyjskiej (Andean Community; Boliwia, Ekwador, Kolumbia, Peru)
 - *Ramową umową o współpracy* (Framework Co-operation Agreement) z 1993 roku,
 - obowiązuje od 1998.
 - W grudniu 2003 roku - nowa umowa w sprawie dialogu politycznego i współpracy pomiędzy Unią Europejską a Wspólnotą Andyjską i jej państwami członkowskimi (trwa proces ratyfikacyjny). Negocjacje zawieszono w 2008 roku z powodu braku porozumienia pomiędzy krajami Andean
- Negocjacje pomiędzy UE a Andean Community (Andyjski Wspólny Rynek)
 - Umowa Stowarzyszeniowa
 - Dialog polityczny, kooperacja, handel
 - Czerwiec 2007
- Negocjacje handlowe z Kolumbią, Peru i Ekwadorem od stycznia 2009

Umowy regionalne i bilateralne WE

Państwa Ameryki Południowej i Środkowej (Łacińskiej)

Panama, Salwador, Costa Rica, Honduras, Nikaragua

- 2004 szczyt
 - negocjacje Association Agreement
 - Ma wzmocnić polityczną i gospodarczą stabilność
 - Negocjacje rozpoczęte w 2007 roku

Umowy bilateralne WE

Chile

- dwie ramowe umowy o współpracy (z 1990 i 1996 roku)
- Umowa Stowarzyszeniowa podpisana w 2000
- Umowa o strefefie wolnego handlu
 - a od 1 lutego 2003
 - część - zapisy handlowe
 - Na podstawie art.. XXIV GATT

Umowy bilateralne WE

Meksyk

- *Umowa w sprawie partnerstwa gospodarczego, politycznego współdziałania i współpracy* (Economic Partnership, Political Coordination and Cooperation Agreement, tzw. *Global Agreement*,
 - obowiązuje od października 2000
- *Umowa sprawie wolnego handlu towarami* (Free Trade Agreement,
 - obowiązuje od 1 lipca 2000
 - uzupełnienie dotyczące handlu usługami, inwestycjami oraz ochrony własności intelektualnej
 - obowiązuje od 1 marca 2001

Umowy regionalne WE

Państwa azjatyckie

- Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej
 - ASEAN, Association of South – East Asian Nations;
 - Filipiny, Indonezja, Kambodża, Laos, Malezja, Myanmar/Birma, Singapur, Sułtanat Brunei, Tajlandia, Wietnam
- umowy handlowej z 1980 roku
- z wyłączeniem państw, które przystąpiły do ASEAN w ostatnim czasie:
 - Kambodży i Laosu – trwa proces ratyfikacji
 - Birmy – łamanie praw człowieka
- The Trans-Regional EU-ASEAN Trade Initiative (TREATI) – ramy do współpracy i dialogu
 - Główny element “A New Partnership with South East Asia”
 - Oficjalnie od 2003
 - Reguluje dojście ASEAN do integracji z UE,
 - przepisy sanitarne i fitosanitarne,
 - standardy i bariery w handlu

Umowy regionalne WE

Państwa azjatyckie

- ASEM – the Asia-Europe Meeting
 - Nieformalny proces pogłębiania współpracy pomiędzy UE a państwami Azji
 - Brunei, China, Indonesia, Japan, South Korea, Malaysia, the Philippines, Singapore, Thailand, Vietnam, Cambodia, Lao PDR and Burma/Myanmar
 - Kwestie kulturalne, polityczne i gospodarcze
 - Szczyty od 1996

Umowy regionalne WE Państwa azjatyckie

- Rada Współpracy Zatoki Perskiej
- Gulf Co-operation Council, GCC;
- Arabia Saudyjska, Bahrajn, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Katar, Kuwejt, Oman
 - umowy handlowej z 1989 roku
 - przewidują:
 - utworzenie strefy wolnego
 - negocjacje od 1990
 - rozmowy wznowiono w 2002 roku,
 - Progresywna i wzajemna liberalizacja handlu, usług ale również inne kwestie jak konkurencja, reguły pochodzenia, prawa człowieka, terroryzm

Umowy bilateralne WE

Chiny

- Najważniejszy partner handlowy UE
- High Level Economic and Trade Dialogue kwiecień 2008 rok
- Styczeń 2007 - Partnership and Competition
 - Dla wprowadzenie uczciwego handlu
 - Ram do współpracy (handel i inwestycje)

Umowy bilateralne WE

Płd. Korea

- Porozumienie ramowe w sprawie handlu i współpracy
- Framework Agreement on Trade and Co-operation
 - Przyspieszenie wzrostu handlu i inwestycji, współpraca: transport, energia, przemysł, nauka, środowisko, kultura
 - obowiązuje od 1 kwietnia 2001 roku
- Strefa Wolnego Handlu & EIA
 - 6 grudnia 2006 propozycja by wprowadzić.
 - Maj 2007 rozpoczęte negocjacje
 - Umowa zawarta 1 lipca 2011

Umowa o wolnym handlu między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi a Republiką Korei

- Cele:
 - Ułatwienie wymiany handlowej towarów (art. XXIV WTO)
 - Liberalizacja wymiany handlowej usług i inwestycji (art. V GATS)
 - Promowanie konkurencji w ramach swoich gospodarek
 - Ochrona praw własności intelektualnej
 - Rozwój otoczenia sprzyjającego przepływowi inwestycji, promowanie bez obniżania lub ograniczania standardów w dziedzinie środowiska, pracy lub bezpieczeństwa i higieny pracy

Umowy bilateralne WE

Indie

- Umowa o współpracy
 - Co-operation Agreement
 - 1993
 - obejmuje również problematykę współpracy handlowej i gospodarczej.
- Science and Technology Agreement, 2001
- Customs Co-operation Agreement, 2004
- 2007 rozpoczęte negocjacje umowy o strefie wolnego handlu
 - Do tej pory 6 rund

Współpraca handlowa UE z USA

- oparta o zasady KNU,
- uściślona w ramach tzw. współpracy transatlantyckiej,
 - Deklaracja Transatlantycka (Transatlantic Declaration)
 - 1990
- Nowa agenda transatlantycka (New Transatlantic Agenda)
- Wspólny program działania (EU-US Joint Action Plan)
 - 1995
 - uzupełnione w maju 1998 roku
 - Ekonomiczne partnerstwo transatlantyckie (Transatlantic Economic Partnership)
 - obejmuje ograniczanie barier technicznych w handlu bilateralnym
 - Ostatni szczyt 2005
- Szczyt UE-USA 30 kwietnia 2007
 - "Framework for Advancing Transatlantic Economic Integration between the USA and the EU,,
 - Transatlantic Economic Council (TEC)
 - Przyspieszenie prac mających na celu większą integrację UE z USA
- Ciągłe sankcje, WTO

Umowy w procesie negocjacji

- Indie od 28.01.2007
- Ukraina od 18.02.2008
- Kanada od 6.05.2009

- Korea podpisany 1 lipca 2011

Bibliografia

- http://ec.europa.eu/trade/issues/bilateral/regions/index_en.htm (strona Komisji, handel zagraniczny)
- http://www.wto.org/english/tratop_e/region_e/region_e.htm (WTO, regiony)
- http://www.wto.org/english/tratop_e/tp_r_e/tp278_e.htm (WTO, TPRs)
- http://eeas.europa.eu/regions/index_en.htm (strona Komisji, Stosunki zewnętrzne)
- <http://ec.europa.eu/world/agreements/searchByType.do?id=2> (akty prawne, umowy, UE)